

CLUB VAN ZEETREKWAARNEMERS

MEETPOST NOORDWIJK

1978-1982

Stercorariidae - Alcidae

verslag nr. 3
report no. 3

J.E. den Ouden
N.F. van der Ham

foto omslag: vervoer van/naar Meetpost Noordwijk met behulp van
KLM-helicopter (foto: J.E. den Ouden)

11.1 Voorwoord

Eindelijk, na vele jaren, is hier dan het derde Meetpost Noordwijk verslag 1978-1982 (Stercorariidae - Alcidae). Het ziet ernaar uit dat de oorspronkelijke redacteurs van deze serie verslagen zich enigzins vertild hebben aan deze verslaggeving. Hoewel het derde verslag dan nu toch nog voor u ligt, ligt het momenteel niet echt meer in de bedoeling een vierde, afsluitend, verslag te produceren, evenmin als een afrondende publicatie in bijvoorbeeld *Limosa*.

Het is wel mogelijk dat binnen afzienbare tijd een beknopt overzicht gepubliceerd zal worden, in de *Sula*, waarin kort behandeld de op de Meetpost Noordwijk waargenomen soorten vermeld zullen worden uit de groepen Columbidae tot en met Emberizidae (niet-zeevogels), als mede de zeezoogdieren.

Dit verslag behandelt, in grote lijnen op gelijke wijze, de jagers, meeuwen, sterns en alkachtigen, zoals dat in de voorgaande twee verslagen gebeurd is (Camphuijsen et.al. 1982; den Ouden & Camphuijsen 1983), maar met dien verstande dat dit verslag minder "diepgaand" is. Dit verslag verschijnt in eerste instantie om gemaakte "beloften" na te komen en de gegevens openbaar te maken. Inhoudelijke analyses van het vastgestelde zullen hier veelal te vergeefs in gezocht worden.

Tot slot verschilt dit verslag tevens van zijn voorgangers, in dat de uren die in 1982 op de Meetpost Noordwijk gemaakt zijn wel in dit verslag worden gebruikt. Wellicht worden de gegevens van de duikers tot en met de steltlopers in beknopte tabelvorm te zijner tijd in de *Sula* gepubliceerd.

Bij het schrijven van dit verslag hebben ondergetekenden diverse malen gebruik gemaakt van voorlopige soortteksten, zoals die jaren geleden door G.O. Keyl en C.J. Camphuijsen vervaardigd waren.

J.E. den Ouden
N.F. van der Ham

Alkmaar/Amsterdam
juni 1988

11.2 Inleiding

Dit verslag heeft dezelfde opzet als de voorgaande twee Meetpost Noordwijk verslagen. Voor informatie over de Meetpost zelf, de gebruikte methoden en gegevenspresentatie en de verantwoording wordt verwezen naar Camphuijsen et.al. (1982). De weersgegevens over 1978 - 81 zijn eveneens in dit verslag terug te vinden, terwijl voor de (minder gedetailleerde) weersgegevens over 1982 verwezen wordt naar Den Ouden & Maas (1984).

Omdat dit verslag, behalve de periode 1978-82, ook de gegevens, verzameld in najaar 1982, behandelt, zijn aangepaste tabellen opgenomen (zie hfd. 11.3)

In hoofdstuk 11.4 zijn de totalen per halfjaarlijkse periode vermeld van de in dit verslag besproken soorten.

In dit verslag wordt de besproken periode, enigszins in tegenstelling tot de vorige verslagen, als één periode behandeld. Hoewel er tussen de betreffende jaren onderling wel degelijk overlap opgetreden is in de weken waarin is waargenomen, lopen deze weken toch verre van parallel (zie hfd. 11.3), zodat onderlinge vergelijking van de MpN-gegevens over de verschillende jaren niet goed te rechtvaardigen valt (in veel gevallen is in één bepaalde week ook slecht in één jaar waargenomen). Om deze redenen kunnen de MpN-gegevens dan ook beter als één gegevens-set beschouwd worden.

Vergelijking van de MpN-gegevens met de kustgegevens (bijvoorbeeld Camphuijsen & Van Dijk, 1983) als geheel of per deelgebied is al zinniger, al dient ook hier niet uit het oog verloren te worden, dat in de maanden jan, feb, jun, jul, aug en dec op de MpN niet of nauwelijks is waargenomen, zodat vergelijking met kustgegevens per half jaar ook tamelijk zinloos is.

Ook dient nog opgemerkt te worden dat bij de soortsbesprekingen en in de grafieken de uren welke in oostelijke richting vanaf de MpN zijn gemaakt niet meegenomen zijn.

Verder moeten de volgende waarnemers (uit 1982) nog worden toegevoegd aan de waarnemerslijst uit Camphuijsen et.al. (1982): N.F. van der Ham, F. de Meijer en T. Postma.

De tekeningen bij de figuren zijn van de hand van F.J. Maas.

11.3 Volledig overzicht van de waarnemingsuren

voorjaar per.	78 W	78 O	79 W	80 W	81 W	81 O	totaal W	totaal O
9				14½			14½	
10				37			37	
11				20			20	
12							-	
13					24		24	
14					39		39	
15					38½		38½	
16	32	32			19	6	51	38
17	31½	31½			16½	13	48	44½
18					23		23	
19	31	24½	37		15		83	24½
20							-	
21	12½						12½	
22			30½				30½	
tot.	107	88	67½	71½	175	19	421	107

najaar per.	78 W	79 W	81 W	82 W	totaal W
34				28½	28½
35				5½	5½
36		37		42	79
37		33		45½	78½
38			28½	5½	34
39			44½	37	81½
40	38		46	28	112
41			43	36½	79½
42	40½			42	82½
43				8	8
44		33	24		57
45			33		33
46	35	29	29½		93½
47	35	11½	12		58½
48	26½				26½
tot.	175	143½	260½	278½	857½

Aantal waarnemingsuren per week in voor- (weeknr. 9 - 22)
en najaar (34 - 48).

Number of watchinghours per week, spring (weeknr. 9 - 22)
and autumn (34 - 48).

<u>voorjaar</u>					<u>na jaar</u>				
tijd	mrt	apr	mei	tot	aug	sep	okt	nov/dec	tot
05-06	-	-	5	5	1	-	-	-	1
-07	-	16	10	26	2	17	1	-	20
-08	3	20	11	34	4	24	28	2	58
-09	8	20	13	41	3	25	29	29	86
-10	8	15	16	39	3	26	32	32	93
-11	9	21	16	46	3	29	32	33	97
-12	10	5	9	24	-	14	34	36	84
-13	3	19	3	25	4	20	17	10	51
-14	8	18	15	41	2	26	25	26	79
-15	10	16	15	41	3	23	31	32	89
-16	10	17	15	42	3	26	29	31	89
-17	10	13	12	35	3	26	29	23	81
-18	9	-	-	9	-	8	21	-	29
-19	-	9	7	16	3	14	-	-	17
-20	-	-	7	7	3	-	-	-	3

Verdeling waarnemingsuren per maand over de klokuren MET, MpN 1978-82.

Distribution of observationhours over the clock-hours MET, MpN 1978-82.

kracht	mrt	apr	mei	tot	aug	sep	okt	nov/dec	tot
0	-	-	-	-	-	17	5	-	22
1	4	20	7	31	-	22	8	1	31
2	9	24	29	62	-	46	33	17	96
3	20	33	36	89	-	60	60	33	153
4	15	68	34	117	9	48	37	34	128
5	13	37	26	76	16	41	29	62	148
6	21	7	16	44	7	18	51	29	105
7	6	-	2	8	4	30	47	38	119
8	-	-	2	2	-	2	22	25	49
9+	-	-	-	-	-	-	6	17	23

Verdeling van de waarnemingsuren per maand per windkracht.

Distribution of observationhours by windspeed.

richting	mrt	apr	mei	tot	aug	sep	okt	nov/dec	tot
Z	8	8	7	23	-	27	57	5	89
ZW	23	15	28	66	25	104	109	94	332
W	2	7	9	18	4	43	30	49	126
NW	14	27	38	79	8	54	60	55	178
N	9	25	32	66	-	13	19	20	52
NO	16	42	5	63	-	8	6	15	29
O	6	26	6	38	-	12	5	-	17
ZO	10	39	27	76	-	19	23	14	56

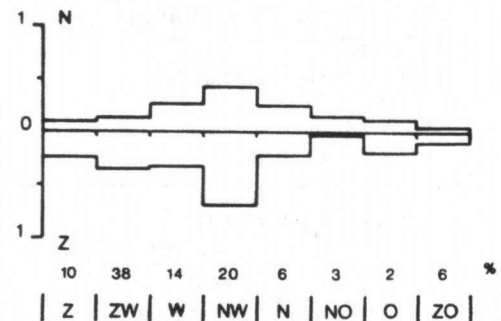
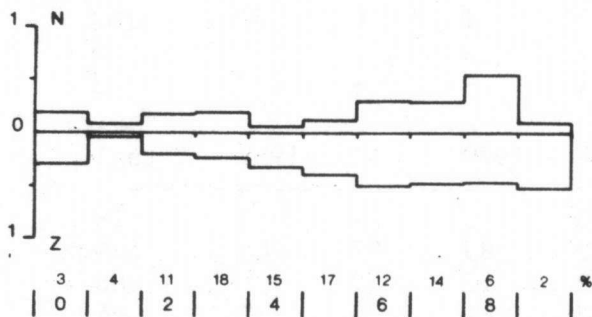
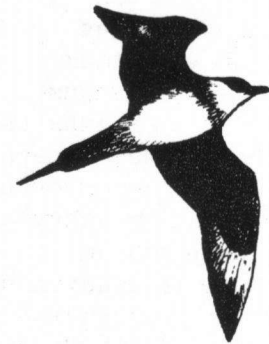
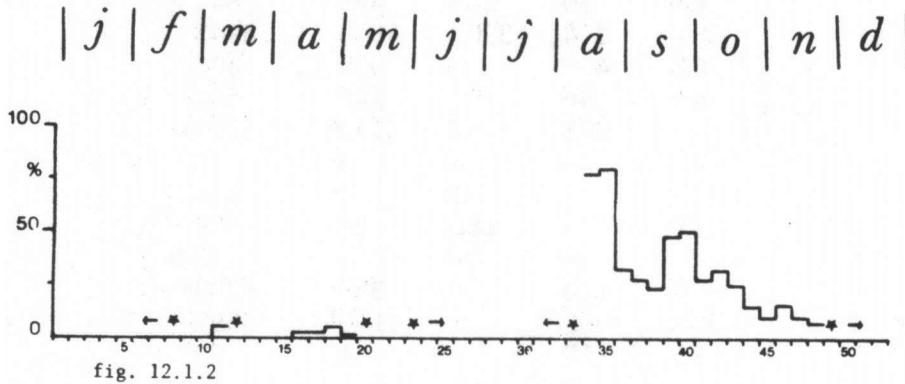
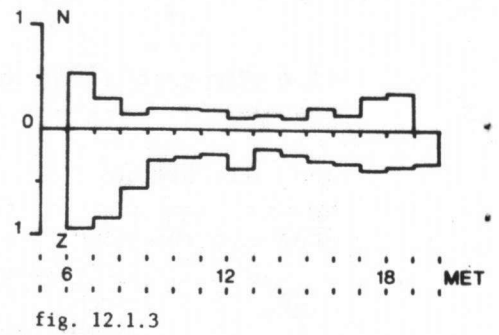
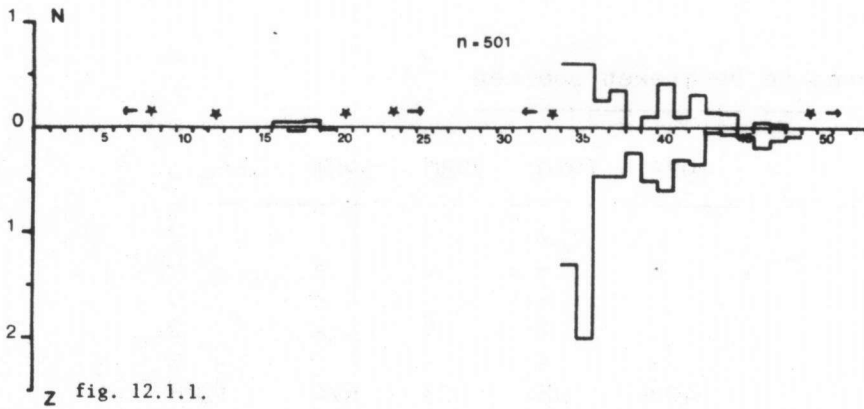
Verdeling van de waarnemingsuren per maand per windrichting.

Distribution of observationhours by direction of wind.

11.4 Overzicht van de hierna te bespreken soorten

voorjaar/spring	1978	1979	1980	1981	totaal
<i>Stercorarius spec.</i>	-	2	-	-	2
<i>parasiticus</i>	4	-	1	4	9
<i>skua</i>	-	-	-	-	0
<i>pomarinus</i>	-	1	1	-	2
<i>longicaudus</i>	-	-	-	-	0
<i>Larus minutus</i>	433	28	73	674	1208
<i>ridibundus</i>	83	50	263	445	841
<i>canus</i>	383	334	3909	4319	8945
<i>fuscus</i>	244	450	34	935	1663
<i>marinus</i>	68	36	304	146	554
<i>argentatus</i>	?	571	1597	3142	5310+
<i>melanocephalus</i>	-	-	-	3	3
<i>hyperboreus</i>	-	-	1	-	1
<i>Rissa tridactyla</i>	11	6	188	31	236
<i>Xema sabini</i>	-	-	-	-	0
<i>Sterna sandvicensis</i>	804	110	-	389	1303
<i>paradisaea/hirundo</i>	945	3463	-	1149	5557
<i>albifrons</i>	32	17	-	1	50
<i>caspia</i>	-	2	-	-	2
<i>Chlidonias niger</i>	37	36	-	22	95
<i>Alca torda/Uria aalge</i>	7	1	10	84	102
Alle alle	-	-	-	-	0
<i>Fratercula arctica</i>	1	-	-	2	3
najaar/autumn	1978	1979	1981	1982	totaal
<i>Stercorarius spec.</i>	3	5	7	3	18
<i>parasiticus</i>	120	89	97	264	570
<i>skua</i>	12	17	59	98	186
<i>pomarinus</i>	26	1	5	12	44
<i>longicaudus</i>	1	-	-	-	1
<i>Larus minutus</i>	824	224	1109	690	2847
<i>ridibundus</i>	827	459	497	471	2254
<i>canus</i>	6956	4689	3333	2040	17018
<i>fuscus</i>	1237	6326	6112	23448	37123
<i>marinus</i>	2979	702	2602	684	6967
<i>argentatus</i>	?	?	4773	2487	7260+
<i>melanocephalus</i>	1	-	1	6	8
<i>hyperboreus</i>	1	-	-	-	1
<i>Rissa tridactyla</i>	7418	3038	6586	3567	20609
<i>Xema sabini</i>	1	-	1	3	5
<i>Sterna sandvicensis</i>	8	399	473	2296	3176
<i>paradisaea/hirundo</i>	64	2490	602	2736	5892
<i>albifrons</i>	-	-	1	1	2
<i>caspia</i>	-	-	-	-	0
<i>Chlidonias niger</i>	-	4	-	51	55
<i>Alca torda/Uria aalge</i>	1008	360	1177	87	2632
Alle alle	7	-	26	-	33
<i>Fratercula arctica</i>	2	-	1	4	7

Stercorarius parasiticus

figuur 12.1.1 Seizoenspatroon voor de Kleine Jager (*Stercorarius parasiticus*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 12.1.1 Seasonal pattern of Arctic Skua based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 12.1.2 Seizoenspatroon van de Kleine Jager op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 12.1.2 Seasonal pattern of Arctic Skua based on presence (%), MpN. 1978-82.

figuur 12.1.3 Dagritme van de Kleine Jager op basis van uurgemiddelden, in het najaar, MpN. 1978-82.

figure 12.1.3 Diurnal rhythm of Arctic Skua based on hourly averages, in autumn, MpN. 1978-82.

figuur 12.1.4 Het voorkomen van de Kleine Jager in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden in het najaar, MpN. 1978-82.

figure 12.1.4 Occurrence of Arctic Skua in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages in autumn, MpN. 1978-82.

Bespreking per soort

12.1 Kleine Jager - *Stercorarius parasiticus*

In het voorjaar waren er slechts negen kleine jagers te zien op de MpN.
(mrt: 1, apr: 3, mei: 5).

In het najaar werden gedurende de gehele telperiode Kleine Jagers gezien. De hoogste presentie werd in augustus vastgesteld (figuur 12.1.2). In deze periode was er ook duidelijke zuidwaartse trek zichtbaar terwijl in september en oktober dit beeld enigszins vervaagde en er ook regelmatig vogel naar noord vlogen (figuur 12.1.1).

De meeste Kleine Jagers vlogen langs bij wind tussen ZW en N bij windkracht 6 B. of meer (figuur 12.1.4). Het voorkomen over de daglichtperiode vertoonde een piek in de ochtend en een lichte opleving in de avond (figuur 12.1.3).

De beste uren waren:

250882	06.00-07.00	12 Z, 7 N	(NW 6B.)
270882	06.30-07.30	8 Z, 1 N, 2 TP	(ZW 5B.)
130982	08.00-09.00	8 Z, 2 N	(NW 7B.)

In vergelijking met de kust lagen de uurgemiddelden op de MpN altijd lager. Van 54% van de Kleine Jagers (n=576) werd het kleed genoteerd; hiervan (n=311) betrof 61% onvolwassen vogels, 19% adult lichte fase en 20% adult donkere fase. In de overeenkomstige jaren lag deze verhouding langs de kust iets anders, maar ook hier maakten onvolwassen vogels de hoofdmoot uit. Er werden langs de kust echter twee keer zoveel adult donkere fase vogels gezien.

Kleptoparasitisme werd op de volgende soorten vastgesteld:

Stormmeeuw (18x)	Zilvermeeuw (4x)	Kleine Mantelmeeuw (9x)
Dwergmeeuw (11x)	Drieteenmeeuw (11x)	'meeuw' (2x)
Visdief (1x)	Grote Stern (2x)	'vogel' (1x)

12.2 Grote Jager - *Stercorarius skua*

Alleen in het najaar werden op de MpN Grote Jagers waargenomen en vooral in september en oktober was deze soort een geregelde verschijning (figuur 12.2.1 & 12.2.2). Als vroegste datum geldt 26 aug 1982, terwijl de laatste Grote Jager op 28 nov 1978 werd vastgesteld.

De grootste aantallen per uur werden op de volgende dagen waargenomen:

131081	07.00-08.00	10 Z, 1 N, 1 TP	(NW 9B.)
	-09.00	9 Z	(NW 9B.)
151082	08.00-09.00	1 Z, 5 N	(NW 8B.)

Het aantal Grote Jagers dat op de MpN. werd waargenomen bleek ieder najaar weer groter dan wat we van de kust gewend zijn. Het seizoenuurgemiddelde wordt slechts benaderd door dat van de Noordhollandse kust (archief CvZ 1978-82). Toch waren ook op de MpN. uren met meerdere Grote Jagers niet talrijk (4% meer dan lexx; 9% lexx (n=857½)).

Ofschoon Grote Jagers onder uiteenlopende omstandigheden werden gezien, hing het voorkomen van meerdere exemplaren samen met het optreden van harde wind uit westelijke richtingen. Bijna de helft van alle waargenomen Grote Jagers werd bij windsnelheden tussen 7 en 9 B. vastgesteld (49%, n=186), vrijwel alle jagers passeerden bij wind uit richtingen tussen Z en NW (56%, n=186). (figuur 12.2.4)

Ruim de helft van alle vogels (56%) passeerde voor 11.00 uur 's ochtends en vaak werd in de namiddag (16.00-17.00 uur) een kleine opleving geconstateerd. (figuur 12.2.3)

Stercorarius skua

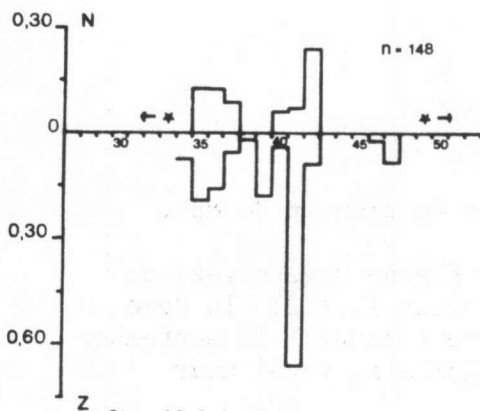

fig. 12.2.1

| j | a | s | o | n | d |

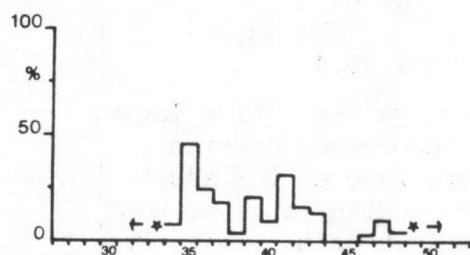

fig. 12.2.2

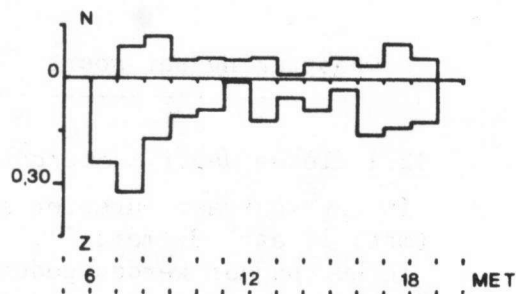

fig. 12.2.3

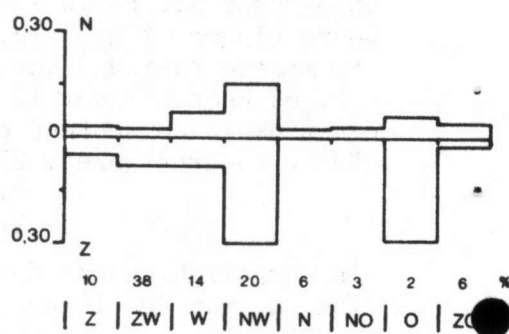
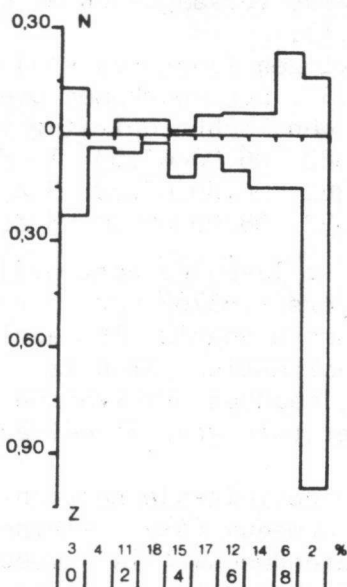

fig. 12.2.4

figuur 12.2.1 Seizoenspatroon voor de Grote Jager (*Stercorarius skua*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 12.2.1 Seasonal pattern of Great Skua based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 12.2.2 Seizoenpatroon van de Grote Jager op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 12.2.2 Seasonal pattern of Great Skua based on presence (%), MpN. 1978-82.

figuur 12.2.3 Dagritme van de Grote Jager op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 12.2.3 Diurnal rhythm of Great Skua based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 12.2.4 Het voorkomen van de Grote Jager in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 12.2.4 Occurrence of Great Skua in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, MpN. 1978-82.

Van 78 Grote Jagers werd het kleed genoteerd:

56 juveniel, 3 onvolwassen, 19 adult

Kleptoparasitisme werd 12x vastgesteld, op de volgende soorten:

Kleine Jager (1x) Grote Mantelmeeuw (1x) Kleine Mantelmeeuw (2x)
Zilvermeeuw (1x) Stormmeeuw (1x) 'meeuwen TP' (5x)
Grote Stern (1x)

In het geval van de Kleine Mantelmeeuwen namen steeds meerdere Grote Jagers (resp. 2 en 3 exemplaren) aan de jacht deel.

12.3 Middelste jager - *Stercorarius pomarinus*

In het voorjaar werden op de MpN. slechts 2 Middelste Jagers gezien: 1 le jaars vogel in maart en 1 adult lichte fase in mei. Ook in het najaar was deze soort geen algemene verschijning. De waarnemingen waren als volgt over de maanden verdeeld:

	aug	sep	okt	nov
adult lichte fase	1	3	17	2
onvolwassen	-	-	4	2
le jaars	-	1	6	4
onbekend	1	1	2	-

Bijna alle Middelste Jagers werden gezien bij wind uit ZW tot NW (86%, n=44), bij een windkracht van 5 tot 7 B. (66%). Van de Middelste Jagers vloog 63% naar zuid.

Aan de kust worden adulte vogels voornamelijk in september en oktober gezien en jonge vogels voornamelijk in november. Op de MpN. is dit beeld er niet goed uit te halen door het kleine aantal waarnemingen.

Kleptoparasitisme werd 5x vastgesteld:

Noordse Stormvogel (1x) Kleine Mantelmeeuw (1x) 'meeuw' (3x)

12.4 Kleinste Jager - *Stercorarius longicaudus*

Slechts een waarneming van deze soort:

161078 11.30-12.30 1 le kj. Z (W 6B.)

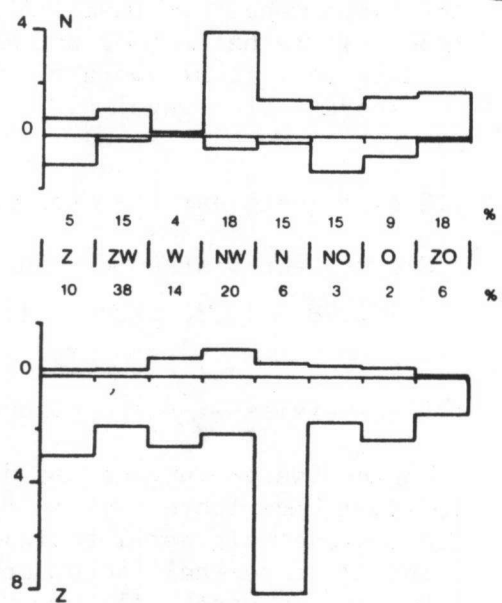
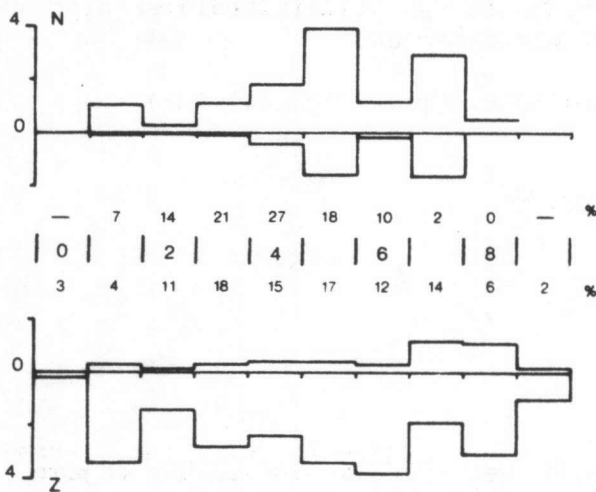
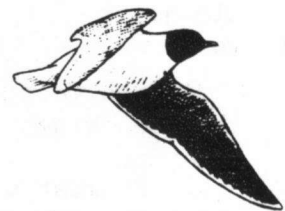
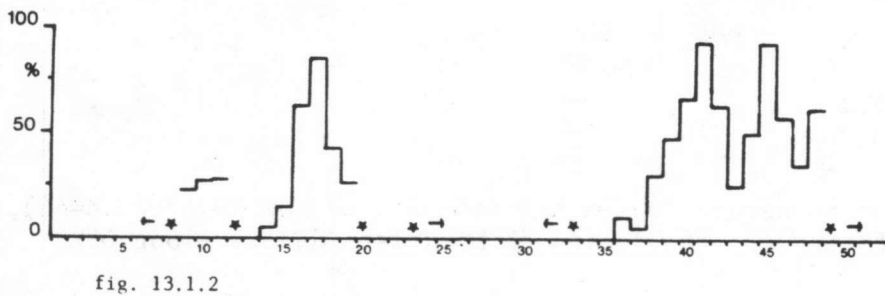
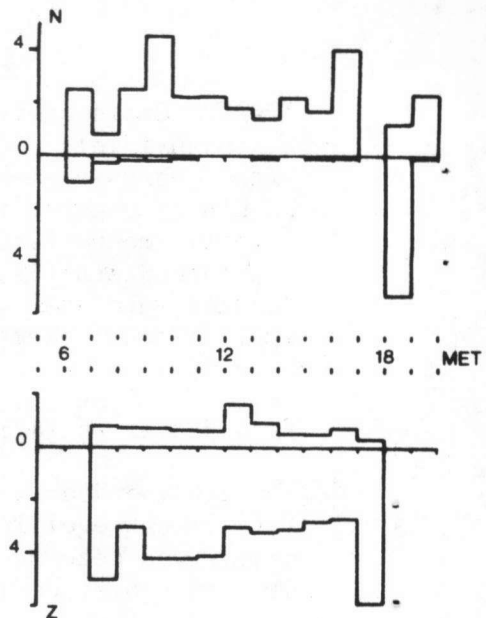
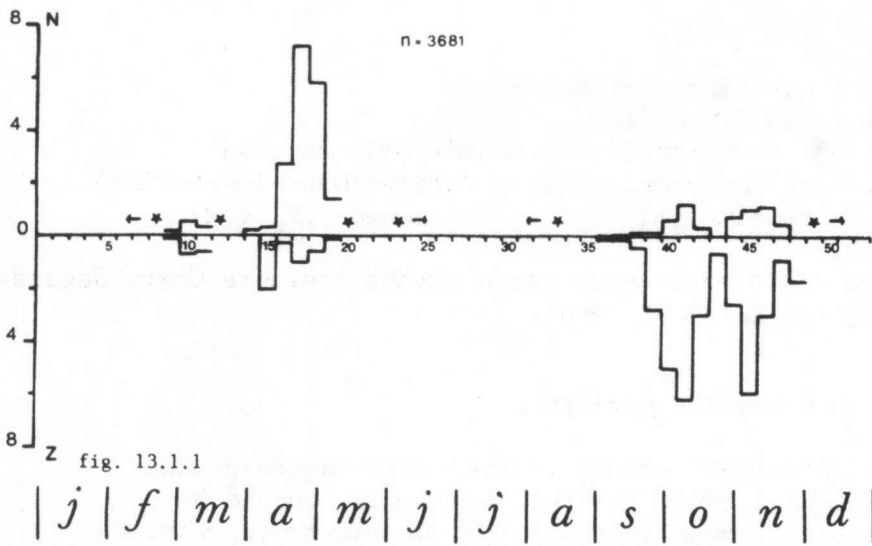
13.1 Dwergmeeuw - *Larus minutus*

Van de Dwergmeeuw werd op de MpN. zowel in het voorjaar als in het najaar duidelijk gerichte trek waargenomen. De voorjaars trek was geconcentreerd in de periode half april-begin mei. De najaars trek vond plaats in de periode eind september-half november. (figuren 13.1.1 & 13.1.2)

De voorjaars trek welke vooral in 1981 goed kon worden waargenomen vond in hetzelfde tijdvak plaats als aan de kust, maar de aantallen bleven op een veel lager niveau steken (tabel 1). Ook de uurmaxima, welke aan de kust tot ruim boven de 500 exemplaren kunnen oplopen, waren beduidend lager. De beste uren in het voorjaar op de MpN. waren:

130481 19.20-20.20 78 Z (NO 5B.)
220481 17.00-18.00 30 N, 4 Z (NW 4B.)
040581 09.00-10.00 51 N, 5 Z (NW 5B.)
070581 17.00-18.00 41 N (ZO 4B.)

Larus minutus

figuur 13.1.1 Seizoenpatroon voor de Dwergmeeuw (*Larus minutus*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 13.1.1 Seasonal pattern of Little Gull based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 13.1.2 Seizoenpatroon van de Dwergmeeuw op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 13.1.2 Seasonal pattern of Little Gull based on presence (%), MpN. 1978-82.

figuur 13.1.3 Dadritme van de Dwergmeeuw op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82. (april/mei)

figure 13.1.3 Diurnal rhythm of Little Gull bases on hourly averages, MpN. 1978-82. (april/may)

	Z	N	%	uren
MpN.	1,17	4,62	46,4	112
Zuid-Holland	1,07	35,27	47,1	153
Noord-Holland	0,31	59,04	76,0	125
Waddengebied	0,29	4,87	41,3	68

tabel 1 Uurgemiddelde en presentiepercentages van de periode 160481-130581 in de drie deelgebied en bij de MpN.

table 1 Hourly averages and presence (%) during the period 160481-130581 along the coast (three parts) and by the MpN.

In tegenstelling tot het uurgemiddelde was het presentiepercentage van de Dwergmeeuw bij de MpN vergelijkbaar met dat aan de Zuidhollandse kust. Dit werd mogelijk veroorzaakt door het veelvuldig aanwezig zijn van fouragerende Dwergmeeuwen. Dit foerageren vond steeds plaats in een scheidingsbaan van verschillende watersoorten.

Uit de figuur 13.1.5 komt duidelijk naar voren dat de Dwergmeeuw het meest werd waargenomen bij wind uit noordelijke en oostelijke richtingen met een kracht van 4B. of meer. Aan de kust wordt juist bij NW tot N wind de minste Dwergmeeuwen waargenomen en worden de hoogste aantallen gezien bij wind uit ZW tot W en NO tot ZO. Het zwaartepunt bij de windkracht ligt aan de kust rond de 3B.

De najaarstrek kwam half september op gang waarna in de tweede week van oktober een maximum werd bereikt, hierbij liep het presentiepercentage op tot ruim 90% in periode 41. Na een korte afname in de trekintensiteit werd in periode 45 een nieuw maximum bereikt. Dit beeld is vrijwel identiek aan het beeld wat aan de Zuidhollandse kust werd geregistreerd. Ook in het najaar lagen de topuren beduidend lager dan aan de kust, de hoogste uurtotalen waren:

280979	17.00-18.00	36 Z, 3 N	(W 3B.)
041078	07.00-08.00	85 Z, 1 N	(N 5-6B.)
141082	08.00-09.00	33 Z, 1 N	(Z 4-5B.)
051179	12.00-12.30	4 Z, 38 N	(N 5B.)
121181	14.00-15.00	36 Z, 7 N	(NW 7B.)

De Dwergmeeuw werd in het najaar onder vrijwel alle weersomstandigheden in gelijke aantallen waargenomen. Alleen bij wind uit noord werden er opvallend veel meer waargenomen. Dit in tegenstelling met de kust waar duidelijk een voorkeur is voor wind uit Z tot NW. (figuur 13.1.6)

Van de waargenomen Dwergmeeuwen werd in het voorjaar 99% (n=1208) en in het najaar 96% (n=2847) op leeftijd gebracht. Zowel de onvolwassen als de volwassen vogels hadden het hierboven beschreven trekpatroon. Het aandeel jonge vogels was in het voorjaar 12% (n=976) en in het najaar 18% (n=2589). In het voorjaar werd 1% en in het najaar 1,4% als 3e resp 2e kalenderjaar genoteerd.

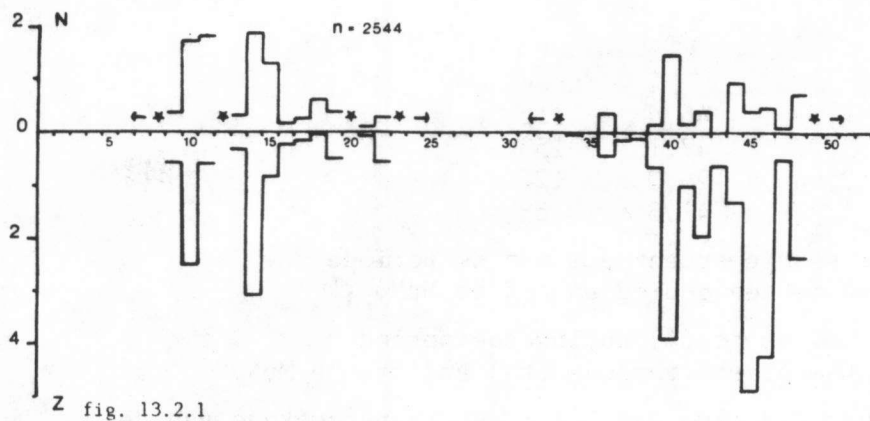
figuur 13.1.4 Hetzelfde in het najaar. (oktober/november/december)
figure 13.1.4 The same in autumn. (October/November/december)

figuur 13.1.5 Het voorkomen van de Dwergmeeuw in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-82.

figure 13.1.5 Occurrence of Little Gull in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

figuur 13.1.6 Hetzelfde voor het najaar.
figure 13.1.6 The same in autumn.

Larus ridibundus

| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

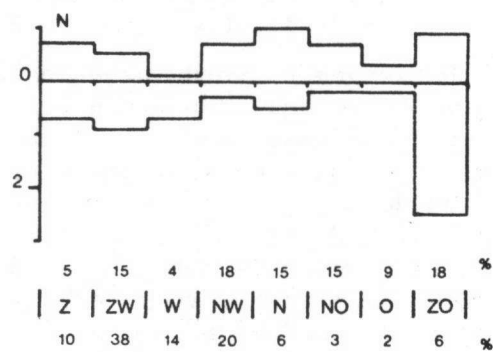
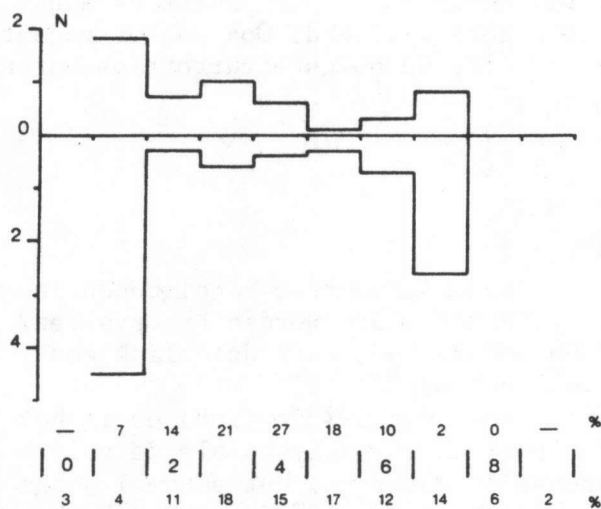
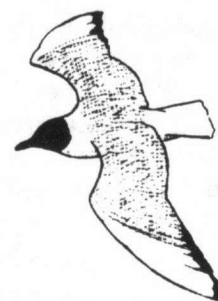
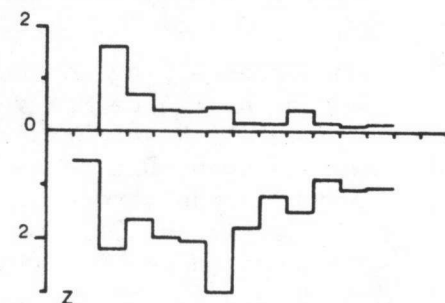
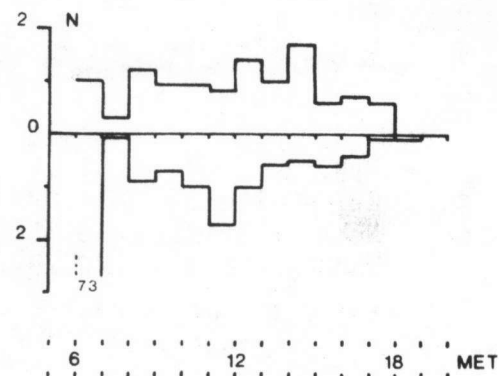
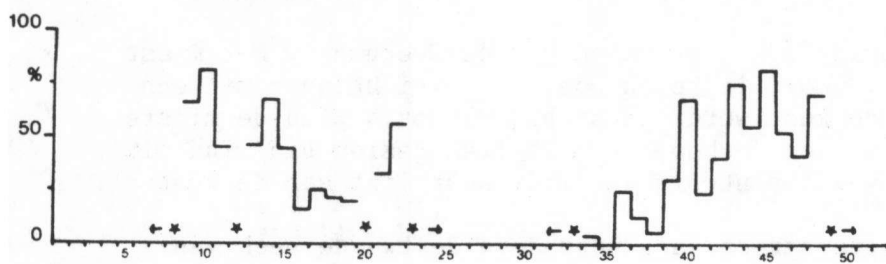

fig. 13.2.5 (boven) & 13.2.6 (onder)

figuur 13.2.1 Seizoenspatroon voor de Kokmeeuw (*Larus ridibundus*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 13.2.1 Seasonal pattern of Black-headed Gull based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 13.2.2 Seizoenspatroon van de Kokmeeuw op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 13.2.2 Seasonal pattern of Black-headed Gull based on presence (%), MpN. 1978-82.

13.2 Kokmeeuw - *Larus ridibundus*

In het voorjaar was de Kokmeeuw een vrij algemene verschijning, maar de aantallen bleven vrij laag. De meeste exemplaren werden in maart en begin april waargenomen. Hierna namen de aantallen af tot minder dan 1 per uur (figuren 13.2.1 & 13.2.2). Van gerichte trek was geen sprake, 54% (n=656) vloog zuidwaarts in het voorjaar.

De invloed van de wind is onduidelijk, wel worden bij W en O wind de minste Kokmeeuwen waargenomen. Bij zeer zwakke wind (1 B.) en bij harde wind (7 B.) werden de meeste Kokmeeuwen waargenomen (figuur 13.2.5). De waarnemingen werden gespreid over de daglichtperiode gedaan (61% passeerde voor 12.00 uur) (figuur 13.2.3). De beste uren in het voorjaar waren:

020481	13.30-14.30	21 N	(N 3B.)
080481	06.00-07.00	115 Z, 2 N, 9 TP	(ZO 1B.)
090481	12.00-13.00	13 Z, 23 N, 8 TP	(N 1B.)

Vanaf begin oktober tot het einde van de waarnemingsperiode werd regelmatig zuidwaartse trek van deze soort opgemerkt, met de grootste verplaatsingen in de eerste week van oktober en de eerste twee weken van november. In de maanden augustus en september was de Kokmeeuw schaars.

De invloed van de wind op de verplaatsing van de Kokmeeuw is weergegeven in figuur 13.2.6. Uit deze figuur blijkt geen duidelijke voorkeur voor een bepaalde windrichting. Z tot ZO wind heeft een lichte voorkeur. Bij de windkracht blijkt een duidelijke voorkeur voor zwakke tot matige wind (1-5 B.) (hetgeen volledig overeenkomt met het aan de kust gevonden patroon).

De Kokmeeuwen werden gespreid over de dag waargenomen, met een lichte maar duidelijke voorkeur voor de ochtend (66% passeerde voor 12.00 uur, n=2544) (figuur 13.2.4). De beste uren waren in het najaar:

031078	12.00-13.00	49 Z, 1 N, 25 TP	(Z 4B.)
051078	07.00-08.00	18 Z, 66 N, 13 TP	(W 7B.)
181082	11.00-12.00	53 Z	(Z 4-5B.)
161179	09.00-10.00	45 Z, 1 N, 11 TP	(ZW 4B.)

In het voorjaar waren de aantallen die op de MpN. werden genoteerd over de gehele periode beduidend lager dan die aan de kust. Ook aan de kust was er geen sprake van duidelijk gerichte trek.

In het najaar lagen de aantallen ook beduidend lager. Zo werd in de periode augustus-september aan de Noordhollandse kust zuidwaarts gerichte trek waargenomen met ca. 20 exemplaren per uur. Ook wordt hier in de periode oktober-november jaarlijks sterke, gerichte trek waargenomen. De aantallen liggen ook in deze periode hoger (10 tot 70 exemplaren per uur).

In de periode tot 10 september was op de MpN slechts 22% van de Kokmeeuwen in het adulte klee. In het zeetrekboek wordt vermeld dat alleen de trek golf eind augustus voor het merendeel uit onvolwassen vogels bestaat (81%). Dit geeft aan dat, hoewel de aantallen op de MpN laag blijven, deze trek golf wel in de leeftijdsverdeling tot uiting komt.

figuur 13.2.3 Dagritme van de Kokmeeuw op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82. (maart/april)

figure 13.2.3 Diurnal rhythm of Black-headed Gull based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82. (March/April)

figuur 13.2.4 Hetzelfde in het najaar. (oktober/november/december)

figure 13.2.4 The same in autumn. (October/November/December)

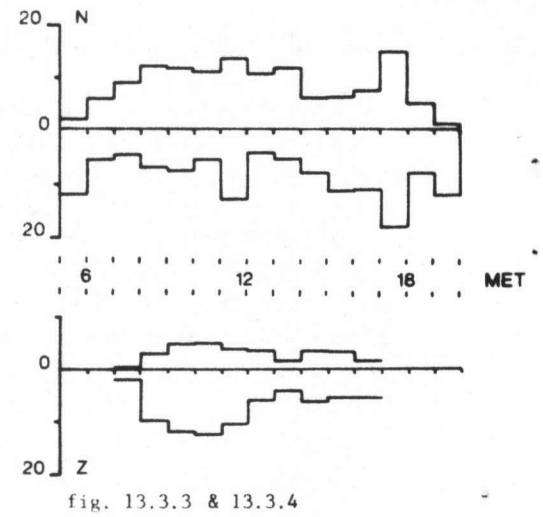
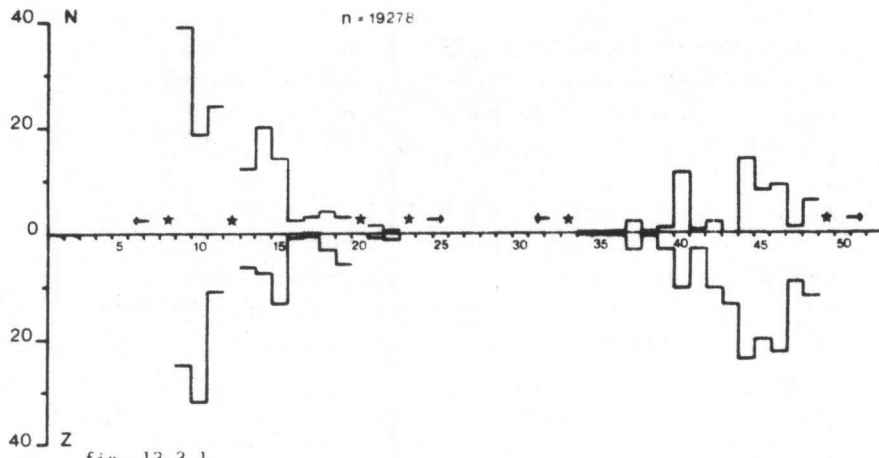
figuur 13.2.5 Het voorkomen van de Kokmeeuw in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 178-82.

figure 13.2.5 Occurrence of Black-headed Gull in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

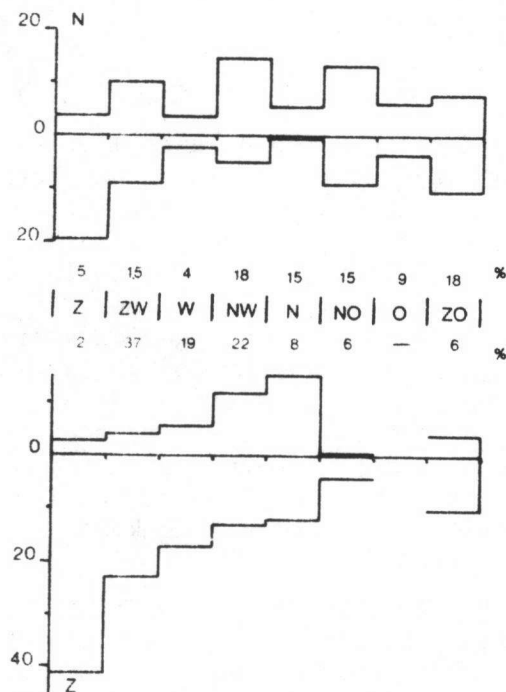
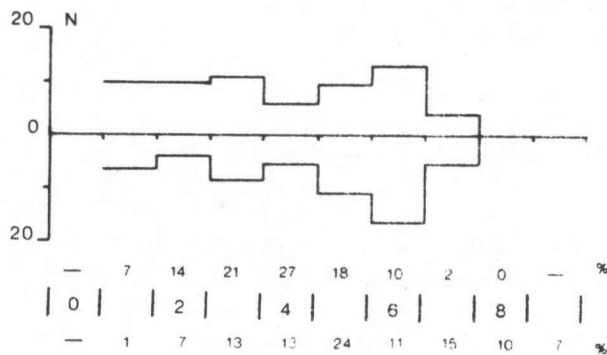
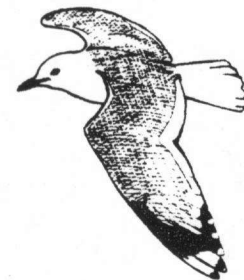
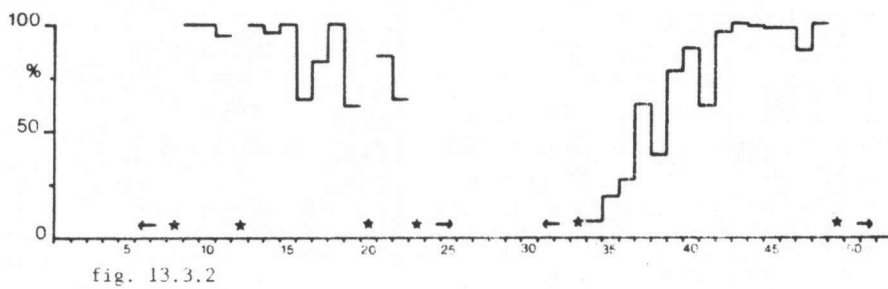
figuur 13.2.6 Hetzelfde in het najaar.

figure 13.2.6 The same in autumn.

Larus canus

| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

figuur 13.3.1 Seizoenspatroon voor de Stormmeeuw (*Larus canus*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 13.3.1 Seasonal pattern of Common Gull based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 13.3.2 Seizoenspatroon van de Stormmeeuw op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 13.3.2 Seasonal pattern of Common Gull based on presence (%), MpN. 1978-82.

13.3 Stormmeeuw - *Larus canus*

In het voorjaar was er van gerichte trek van de Stormmeeuw geen sprake (53% N, n=7430) hoewel er in sommige perioden duidelijk noordwaarts gerichte trek werd waargenomen (b.v. periode 13 en 14), maar ook dan nog waren er veel zuidwaarts vliegende vogels. (figuren 13.3.1 & 13.3.2). Aan de Hondsbosse zeekering vliegt in deze tijd van het jaar ruim 65% noordwaarts.

Opvallend is het, rond eind april, dalende presentiepercentage bij de MpN. tot onder de 80% terwijl aan de kust (de Hbz) in het gehele voorjaar het presentiepercentage constant is en boven de 94% blijft. Ook nemen in deze periode de aantallen Stormmeeuwen aan de MpN. sterk af tot minder dan twee exemplaren per uur. Hoewel aan de kust de aantallen in mei ook het laagst liggen is het met 10 exemplaren per uur toch nog steeds 5x hoger. In maart daarentegen liggen de aantallen bij de MpN. (35 tot 60 per uur) beduidend hoger dan aan de Hbz (10 tot 20 per uur).

Het voorkomen van de Stormmeeuw bij de MpN. lijkt niet of nauwelijks van de heersende windrichting of kracht af te hangen, het voorkomen bij verschillende windomstandigheden is weergegeven in figuur 13.3.5.

De leeftijdsverdeling over het voorjaar was op de MpN. sterk afwijkend van het patroon wat van de kust bekend is. Aan de kust worden tot eind maart vrijwel alleen adulte vogels waargenomen. In de periode april-mei neemt het aandeel onvolwassen vogels toe tot maximaal 50%. Op de MpN. was de onvolwassen Stormmeeuw het meest vertegenwoordigd in de periode maart tot half april, om daarna af te nemen tot ca. 50% in de rest van het voorjaar.

De beste voorjaarsuren van de Stormmeeuw waren:

040380	09.00-10.00	47 Z, 120 N, 9 TP	(NW 5B.)
050380	15.00-16.00	222 Z, 7 TP	(Z 5B.)
060380	08.00-09.00	108 Z, 101 N	(ZW 6B.)
100481	08.00-09.00	4 Z, 97 N, 25 TP	(ZO 2B.)

In het najaar was er een overwicht van zuidwaarts vliegende vogels (67%, n=11.848), hoewel in vrijwel alle perioden ook veel noordwaarts vliegende vogels konden worden waargenomen. Tot begin oktober bleef de Stormmeeuw een vrij schaarse verschijning, met vooral in augustus een opvallend laag presentiepercentage. Aan de Hbz wordt de Stormmeeuw in deze maand in nog altijd ruim 80% van de uren waargenomen. Na begin oktober neemt de trek-intensiteit langzaam toe om haar hoogtepunt eind oktober-begin november te bereiken. Hierna nemen de aantallen weer iets af. De geregistreeerde aantallen wijken niet veel af van die aan de kust.

De beste najaarsuren waren:

041078	11.00-12.00	11 Z, 278 N, 48 TP	(N 6B.)
051078	07.00-08.00	47 Z, 239 N, 18 TP	(W 7B.)
011179	10.00-11.00	244 Z, 25 TP	(ZW 4B.)
151178	09.00-10.00	164 Z, 23 N	(ZW 8B.)

figuur 13.3.3 Dagritme van de Stormmeeuw op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82.

figure 13.3.3 Diurnal rhythm of Common Gull based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 13.3.4 Hetzelfde in het najaar. (november/december)

figure 13.3.4 The same in autumn. (November/December)

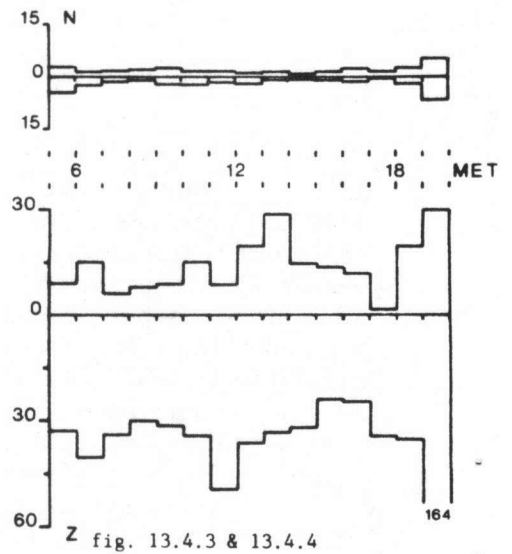
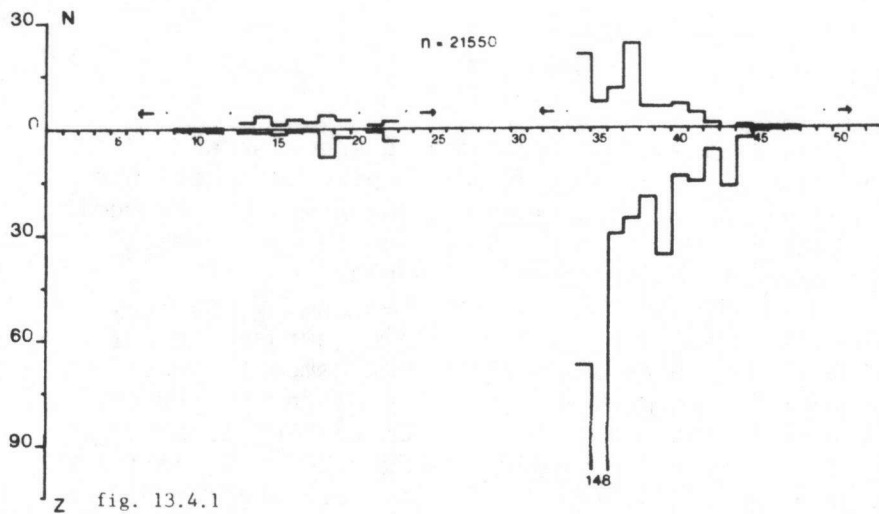
figuur 13.3.5 Het voorkomen van de Stormmeeuw in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82.

figure 13.3.5 Occurrence of Common Gull in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

figuur 13.3.6 Hetzelfde in het najaar. (november/december)

figure 13.3.6 The same in autumn. (November/December)

Larus fuscus

| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

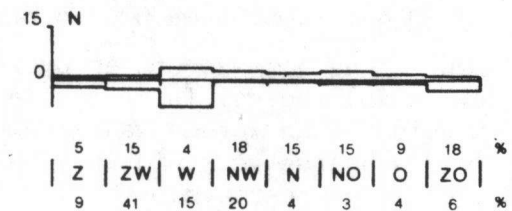
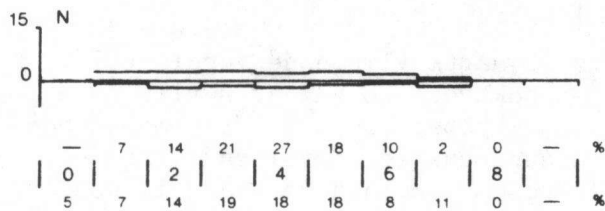
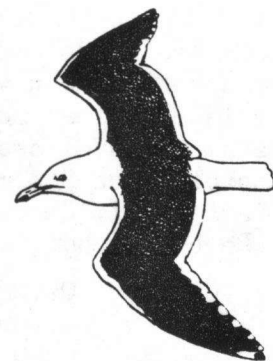
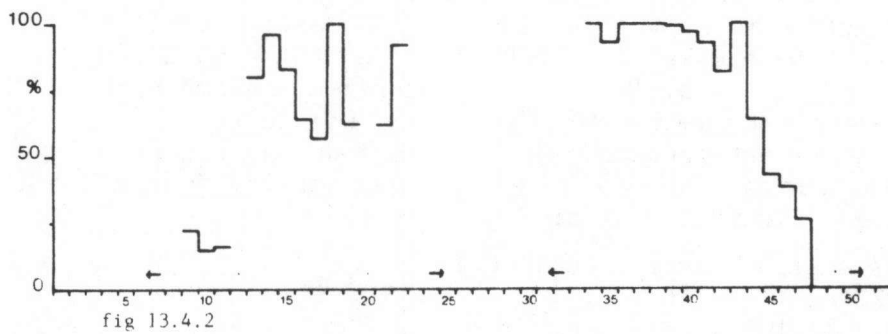

fig. 13.4.5 & 13.4.6

figuur 13.4.1 Seizoenspatroon voor de Kleine Mantelmeeuw (*Larus fuscus*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 13.4.1 Seasonal pattern of Lesser Black-backed Gull based on hourly averages, MpN. 1978-82.

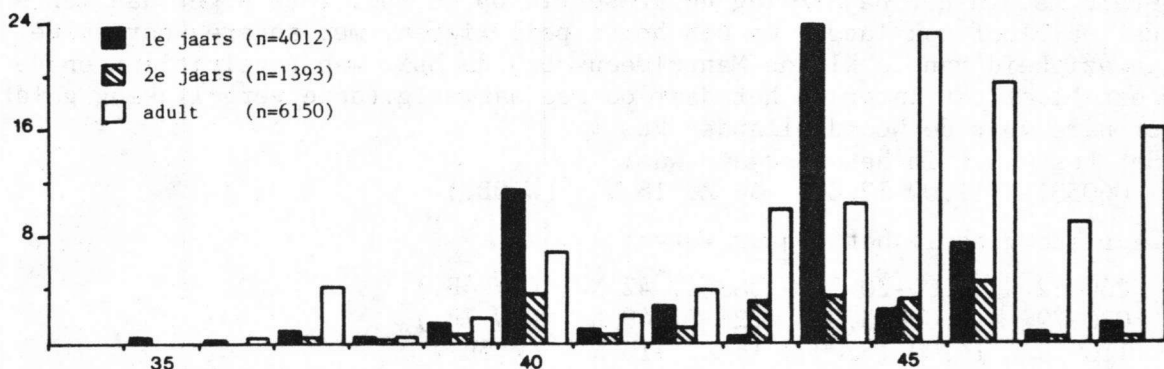
figuur 13.4.2 Seizoenspatroon van de Kleine Mantelmeeuw op basis van presentie(%), MpN. 1978-82.

figure 13.4.2 Seasonal pattern of Lesser black-backed Gull based on presence (%), MpN. 1978-82.

De verschijning van de Stormmeeuw was in het najaar duidelijk gekoppeld aan de heersende windrichting (figuur 13.3.6). De meeste zuidwaarts vliegende exemplaren werden vastgesteld bij wind uit Z, terwijl er met noordelijke winden een duidelijke toename in noordwaarts vliegende vogels optrad. Een teken dat Stormmeeuwen een voorkeur vertonen om tegen de wind in te vliegen. De kracht van de wind heeft niet zo een duidelijke invloed, maar het lijkt erop dat, met name de zuidvliegers, zwakke tot matige wind prefereren.

Ook in het najaar worden er verhoudingsgewijs veel jonge Stormmeeuwen waargenomen. De jonge vogels werden voornamelijk in de periode oktober-half november waargenomen, hierna namen de aantallen snel af. Van adulte vogels verschijnen pas in de laatste week van oktober grotere aantallen bij de MpN, deze blijven hoog tot het einde van de waarnemingsperiode. Opvallend is dat in de periode waarin de meeste jonge vogels worden waargenomen ook de meeste 2e jaars vogels worden geregistreerd. Verder lijkt het erop dat de jonge vogels geconcentreerder doortrekken dan de adulte vogels. (figuur 13.3.7)

Op 13 nov 78 werden er 3 Stormmeeuwen (1 adult en 2 2e jaars) waargenomen die gezamenlijk, met succes, op een Spreeuw jaagden.

figuur 13.3.7 Uurgemiddelde per periode van de verschillende leeftijds-groepen van de Stormmeeuw, MpN. 1978-1982.

figure 13.3.7 Hourly averages, per period, of the various ages of the Common Gull, MpN. 1978-82.

figuur 13.4.3 Dagritme van de Kleine Mantelmeeuw op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82.

figure 13.4.3 Diurnal rhythm of Lesser black-backed Gull based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 13.4.4 Hetzelfde in het najaar.

figure 13.4.4 The same in autumn.

figuur 13.4.5 Het voorkomen van de Kleine Mantelmeeuw in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82.

figure 13.4.5 Occurrence of Lesser Black-backed Gull in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

figuur 13.4.6 Hetzelfde in het najaar. (augustus/september)

figure 13.4.6 The same in autumn. (August/September)

13.4 Kleine Mantelmeeuw - *Larus fuscus*

Hoewel de Kleine Mantelmeeuw zowel in het voorjaar (april-mei) als in het najaar (augustus-oktober) zeer regelmatig op de MpN. werd waargenomen (figuur 13.4.2) werden alleen eind augustus en in september noemenswaardige (zuidwaartse) trekbewegingen vastgesteld (figuur 13.4.1). De piek in periode 35 is enigszins aanvechtbaar, gezien het geringe aantal teluren ($5\frac{1}{2}$).

In het voorjaar (n=1663) verbleef 12% van de Kleine Mantelmeeuwen ter plaatse, terwijl er niet echt gerichte trek optrad (46% noord). In het najaar (n=37123) verbleef maar liefst 46% van de vogels ter plaatse, maar er was wel sprake van gerichte trek (39% zuid en 15% noord).

De meeste Kleine Mantelmeeuwen zijn in het najaar gezien bij wind tussen Z en NW met een kracht van 6B. of meer (figuur 13.4.6). De trekactiviteit vertoonde vrij weinig fluctuatie over de dag; alleen kort voor zonsondergang viel er een opleving vast te stellen (figuur 13.4.4).

Vergelijking met de kustgegevens leert dat de MpN. in het voorjaar gemiddeld wat lagere aantallen oplevert, bij een vergelijkbare presentie, terwijl in het najaar de gegevens redelijk overeen komen. In aanmerking genomen dat op de MpN. in de, van deze soort, matige tot zeer slechte zomer- en wintermaanden niet geteld is. In het najaar lag de presentie op de MpN. iets hoger dan langs de kust en bleef ook langer op een hoger peil liggen, met andere woorden de aanwezigheid van de Kleine Mantelmeeuw bij de MpN. was regelmatig en de soort bleef tot later in het jaar op zee aanwezig. (deze vergelijking geldt met name voor de Noordhollandse kust)

Het beste uur in het voorjaar was:

060581 11.00-12.00 44 Z, 18 N (W 5B.)

De beste uren in het najaar waren:

260882 20.00-20.30 383 Z, 42 N (ZW 4B.)

030979 14.00-15.00 226 Z, 48 N (ZW 7B.)

110979 14.00-15.00 16 Z, 316 N (W 6B.)

300981 06.30-07.00 270 Z, 4 N (ZW 5B.)

Opvallend waren de hoge aantallen ter plaatse verblijvende vogels in het najaar, dit betrof vrijwel zonder uitzondering met vissersboten geassocieerde vogels. De hoogste dagtotalen waren:

030979	944 TP	(ZW 7B.)	300982	2527 TP	(O 2-3B./NW 5B.)
140982	711 TP	(var 1-2B.)	011082	1305 TP	(ZW 2-3B.)
240981	1513 TP	(ZW 7B.)	191082	852 TP	(ZW 5-6B.)
290982	2912 TP	(ZW 4-1B.)	221082	873 TP	(Z 3B.)

In het voorjaar is 90% van de langsttrekkende Kleine Mantelmeeuwen (n=1500) op leeftijd gebracht, hiervan (n=1350) betrof 12% 2e kj, 5% 3e/4e kj en 83% adulte vogels. De 2e kj vogels werden pas in mei met enige regelmaat waargenomen.

In het najaar is 95% van de langsttrekkende vogels op leeftijd gebracht (n=20050), hiervan (n=19062) was 37% 1e kj, 5% 2e/4e kj en 58% adult. De 1e kj vogels gaven een piek te zien in de eerste helft van september terwijl de volwassen vogels meer gespreid van eind augustus tot half oktober doortrokken.

13.5 Grote Mantelmeeuw - *Larus marinus*

De Grote Mantelmeeuw was in het voorjaar in maart nog een algemene verschijning, in deze maand is er ook nog sprake van enige (noordwaartse) gerichte trek. Na maart namen zowel de aantallen als de presentie snel af tot vrijwel nul in mei. (figuren 13.5.1 & 13.5.2)

In figuur 13.5.5 is de windgevoeligheid van de Grote Mantelmeeuw in maart weergegeven. Naar voren komt een voorkeur voor wind uit ZW tot N. Het lagere gemiddelde bij W wind wordt veroorzaakt door het zeer geringe aantal waarnemingen bij deze windrichting. De invloed van de windkracht lijkt niet zo groot, behalve de enorme uitschieter bij 7B. verschillen de gemiddelden niet zo veel. Wel lijkt de tijd van de dag een duidelijke invloed op de verplaatsing van Grote Mantelmeeuwen te hebben. Zo passeert van de noordvliegers 69% (n=295) voor 12.00 uur, terwijl van de zuidvliegers 61% (n=170) na 12.00 uur passeerde. De geringe trek voor 07.00 uur komt doordat het in maart (de trekperiode) nog niet zo vroeg licht is. (figuur 13.5.3)

Van de waargenomen Grote Mantelmeeuwen werd 92% (n=465) op leeftijd gebracht. Hiervan was 36% (n=429) in het adulte klee. De leeftijdssamenstelling was gedurende het gehele voorjaar vrij stabiel.

De beste uren in het voorjaar waren:

070380	08.00-09.00	18 N	(ZW 7B.)
	10.00-11.00	13 N	(ZW 7B.)
120380	16.00-17.00	14 Z, 1 N	(ZW 7B.)
130380	07.00-08.00	2 Z, 24 N	(NW 2B.)

In het najaar werden aanmerkelijk meer Grote Mantelmeeuwen waargenomen dan in het voorjaar. Gelijk al in augustus werd sterke trek vastgesteld waarbij ook de presentie vrijwel 100% was. In september waren de aantallen lager om in oktober weer toe te nemen, overigens zonder dat de presentie weer echt toenam. Pas in november wordt de Grote Mantelmeeuw in vrijwel alle uren waargenomen waarbij het gemiddelde niet onder de 5 exemplaren per uur komt.

Hoewel het merendeel van de Grote Mantelmeeuwen zuidwaarts vloog (67%, n=5437) kan er geen duidelijke trekperiode aangegeven worden, er vliegen vrijwel altijd meer vogels naar zuid dan naar noord.

De wind heeft in het najaar veel invloed op de aanwezigheid van deze soort, bij wind uit ZW tot NW wordt 96% (n=1859) van de zuidvliegers waargenomen en bij wind uit ZW tot N 96% (n=817) van de noordvliegers. De windsnelheid is hierbij amper van invloed, slechts bij 3B. en minder lijken de aantallen terug te lopen. (figuur 13.5.6)

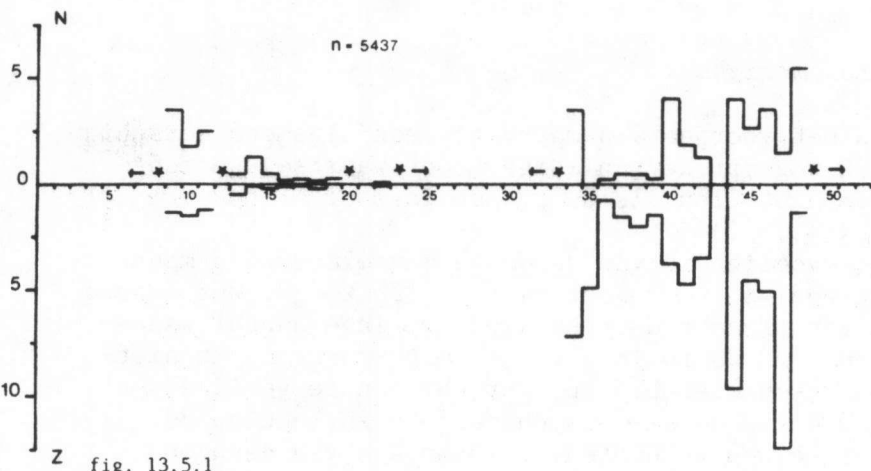
De waarnemingen waren over de gehele daglicht periode verdeeld (figuur 13.5.4) zonder dat er een duidelijke voorkeur voor een bepaald deel van de dag was. Wel passeerden de meeste vogels voor 12.00 uur (Z: 61%; N: 59%)

De leeftijdsverdeling is ook in het najaar vrij stabiel door de tijd, doch als de totale aantallen laag zijn neemt ook het aandeel adulte vogels af. Van 99% (n=5437) werd de leeftijd genoteerd, hiervan betrof het in 68% (n=5357) van de gevallen adulte exemplaren. In de periode 36 tot en met 39 was slechts 46% (n=484) van de Grote Mantelmeeuwen adult.

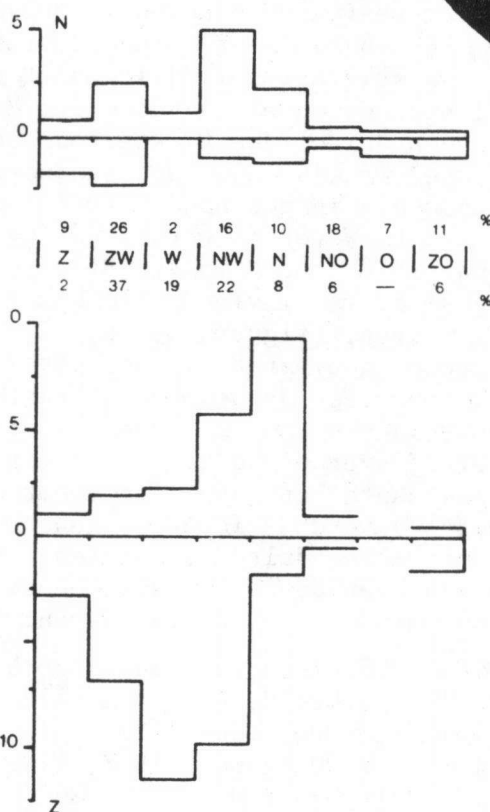
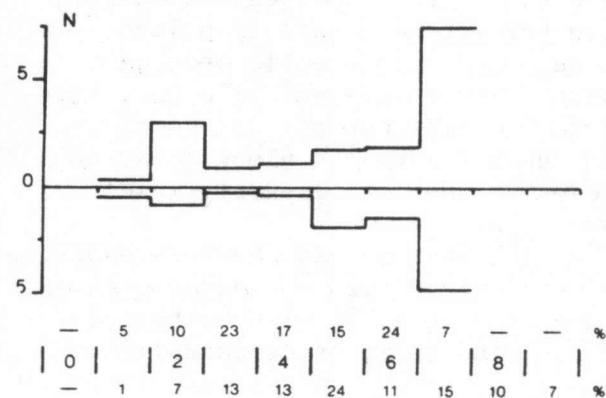
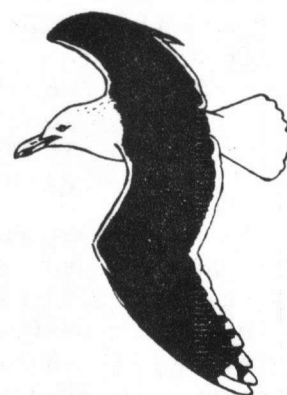
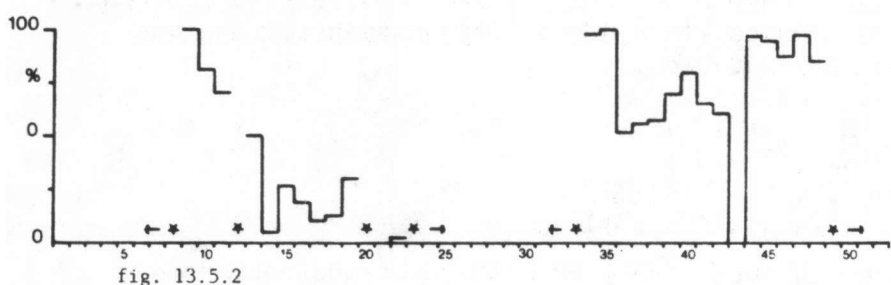
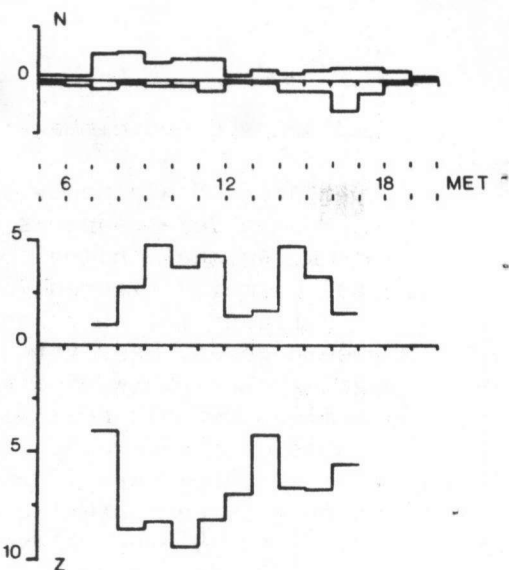
De beste uren in het najaar waren:

200882	07.00-08.00	54 Z, 36 N, 33 TP	(NW 7B.)
131081	17.00-18.00	11 Z, 71 N	(NW 7B.)
041181	10.00-11.00	129 Z, 18 N	(NW 4B.)
231178	11.00-12.00	78 Z, 1 N, 3 TP	(W 5B.)
281178	14.00-15.00	2 Z, 96 N	(N 6B.)

Larus marinus

| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

figuur 13.5.1 Seizoenspatroon van de Grote Mantelmeeuw (*Larus marinus*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 13.5.1 Seasonal pattern of Great Black-backed Gull based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 13.5.2 Seizoenspatroon van de Grote Mantelmeeuw op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 13.5.2 Seasonal pattern of Great Black-backed Gull based on presence (%), MpN. 1978-82.

Bij vergelijking van de MpN. gegevens wordt alleen gebruik gemaakt van de waarnemingen verzameld aan de Noordhollandse kust daar dit het enige gebied is waar gedurende de gehele periode deze soort systematisch is geteld.

Voor het voorjaar is alleen gebruik gemaakt van 1980, aangezien dit het enige jaar is dat er op de MpN. in de trekperiode werd waargenomen. De aantallen op de MpN. zijn duidelijk hoger (tabel 2) dan aan de kust, maar de vliegrichting is minder uitgesproken.

Noord-Holland			Meetpost N'wijk		
Z	N	uren	Z	N	uren
0,2	0,9	27	1,0	1,5	71½

tabel 2 Uurgemiddelde van de periode 260380-180480 in Noord-Holland en bij de MpN.

table 2 Hourly averages during the period 260380-180480 for 'Noord-Holland' and by the MpN.

In het najaar is, in november, op de MpN. een duidelijkere zuidwaartse verplaatsing te zien dan in Noord-Holland (MpN.: 70% Z, n=2612; NH.: 56% Z, n=2103) hoewel er nog steeds een groot deel van de vogels noordwaarts vliegt. Ook liggen de aantallen bij de MpN., voor de zuidwaarts vliegende vogels, altijd hoger (tabel 3).

		Noord-Holland			Meetpost N'wijk		
periode		Z	N	uren	Z	N	uren
46-48	1978	7,8	4,2	104½	9,1	4,1	96½
47-47	1979	3,6	1,5	32½	5,2	1,9	30½
44-47	1981	3,5	5,9	72	7,9	3,5	98½

tabel 3 Uurgemiddelde in drie verschillende najaaren in Noord-Holland en bij de MpN.

table 3 Hourly averages for three different autumns for 'Noord-Holland' and by then MpN.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de trek van Grote Mantelmeeuwen zich zeker niet alleen vlak langs de kust afspeelt, maar dat zeker een even groot en mogelijk zelfs een groter deel van de trek zich over volle zee afspeelt. Het is zelfs de vraag of de, aan de kust verzamelde, gegevens een redelijk beeld van de trekintensiteit geven. Wel is duidelijk dat deze soort in het voorjaar (en de zomer ?) de zuidelijke Noordzee grotendeels verlaat, ook op de MpN zijn de Grote Mantelmeeuwen schaars in mei.

figuur 13.5.3 Dagritme van de Grote Mantelmeeuw op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82.

figure 13.5.3 Diurnal rhythm of Great Black-backed Gull based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

figuur 13.5.4 Hetzelfde in het najaar. (november/december)

figure 13.5.4 The same in autumn. (November/December)

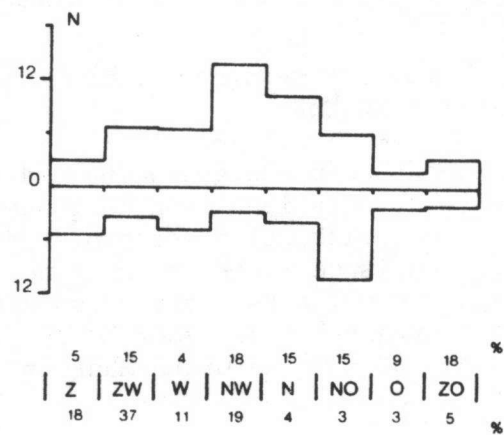
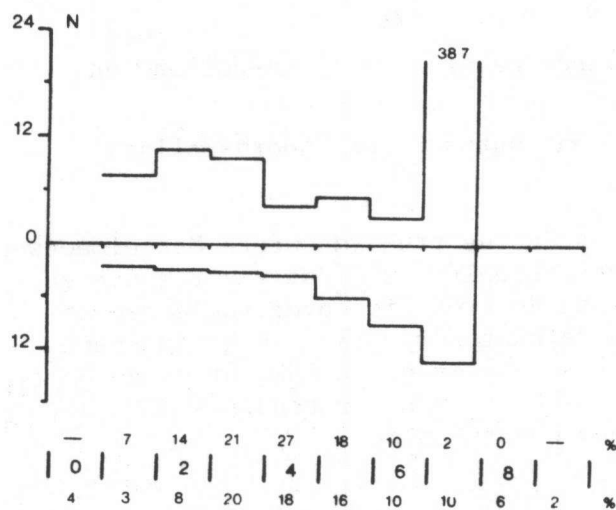
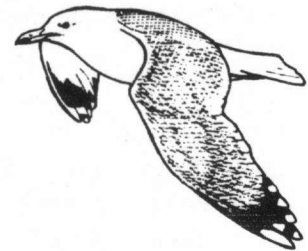
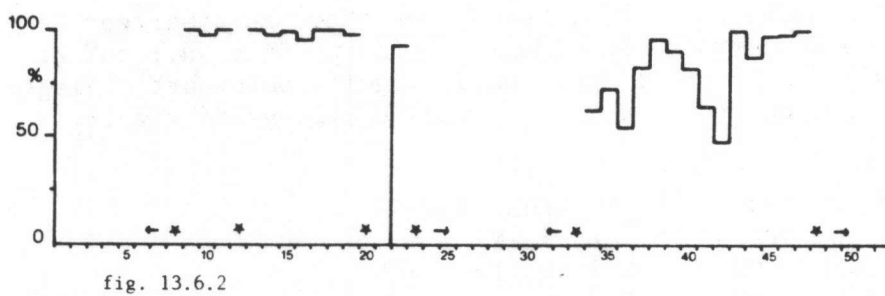
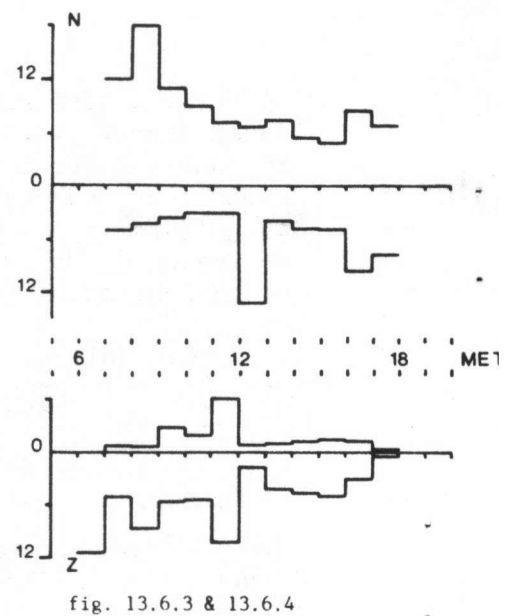
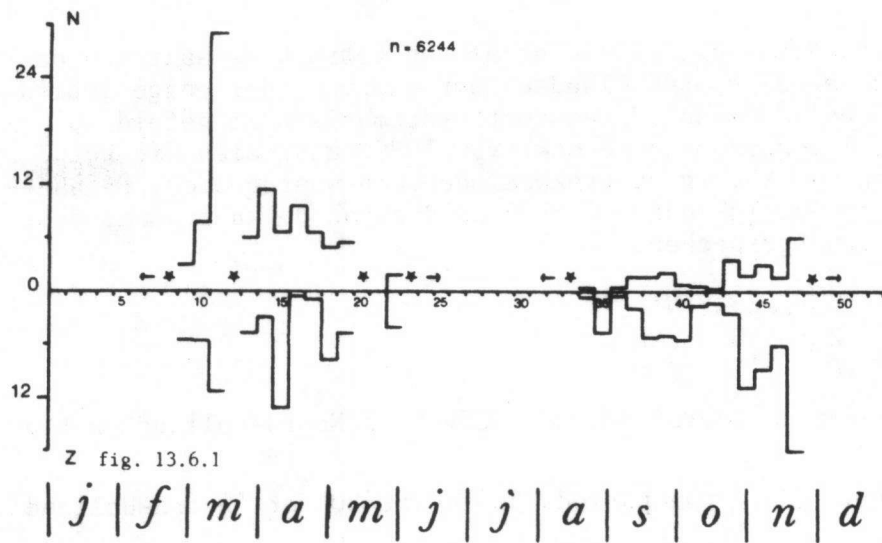
figuur 13.5.5 Het voorkomen van de Grote Mantelmeeuw in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82. (maart)

figure 13.5.5 Occurrence of Great Black-backed Gull in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82. (March)

figuur 13.5.6 Hetzelfde in het najaar. (november/december)

figure 13.5.6 The same in autumn. (November/December)

Larus argentatus

figuur 13.6.1 Seizoenspatroon van de Zilvermeeuw (*Larus argentatus*) op basis van uurgemiddelden, MpN. voorjaar 1978-81; najaar 1981-82.

figure 13.6.1 Seasonal pattern of Herring Gull based on hourly averages, MpN. spring 1978-81; autumn 1981-82.

figuur 13.6.2 Seizoenspatroon van de Zilvermeeuw op basis van presentie (%), MpN. voorjaar 1978-81; najaar 1981-82.

figure 13.6.2 Seasonal pattern of Herring Gull based on presence (%), MpN. spring 1978-81; autumn 1981-82.

13.6 Zilvermeeuw - *Larus argentatus*

Dit is de enige in dit verslag besproken soort waarvan geen kustgegevens beschikbaar zijn, hetgeen vergelijking zodoende onmogelijk maakt.

In het voorjaar is de Zilvermeeuw vanaf 1979 geteld. In het najaar werd ook in dit jaar met de registratie van deze soort begonnen doch zijn alleen de gegevens uit de jaren 1981 en 1982 betrouwbaar.

De Zilvermeeuw was een algemene verschijning en uren zonder deze soort waren schaars. De aantallen per uur waren zelden hoger dan 50 exemplaren en dan was er sprake van aanwezigheid door viskotters. Van duidelijke trek over een periode langer dan een halve dag was nooit sprake.

In het voorjaar "overheerste" een noordwaartse verplaatsing (57%, n=4267), met de grootste trekintensiteit in maart (periode 12) (figuur 13.6.1). Gedurende het hele voorjaar kwam het presentiepercentage niet onder de 93% (figuur 13.6.2) waaruit blijkt dat deze soort permanent in het gebied verblijft. Wel kan uit het trekverloop een lichte afname in de zomermaanden worden afgeleid. De invloed van de wind op het voorkomen van de Zilvermeeuw is weergegeven in figuur 13.6.5. Er blijkt een lichte voorkeur voor aanlandige wind. De zuidwaartse verplaatsingen nemen toe bij toenemende windkracht, terwijl de noordwaartse trek dan juist afneemt (uitgezonderd de uitschieter bij 7B.). De waarnemingen werden gespreid over de hele daglichtperiode gedaan, met een lichte afname van de aantallen midden overdag en een opleving in de avond (figuur 13.6.3). In de regel verbleven er slechts enkele vogels in de nabijheid van het platform, op slechts twee dagen werd er een grote groep fouragerende vogels waargenomen (110380: 110 exemplaren; 080481: 102 exemplaren).

Van de Zilvermeeuwen werd 92% op leeftijd gebracht, hiervan was 50% adult. Door het seizoen heen was er een duidelijk verschil aanwezig in de leeftijdsverdeling van de passerende Zilvermeeuwen. Tot periode 12 was het merendeel onvolwassen (66%), met als uitschieter periode 11 (70%). Hierna hadden de adulten de overhand met als top periode 17 (70%), uitgezonderd periode 19 met 45% adulten. De hoogste uurtotalen in het voorjaar werden gezien op:

070380	08.00-09.00	10 Z, 111 N	(ZW 7B.)
130380	09.00-10.00	11 Z, 144 N	(NW 3B.)
020481	10.15-11.15	50 N	(NW 2B.)
130481	17.00-18.00	74 Z, 1 N	(NO 5B.)

In het najaar waren de verplaatsingen gericht dan in het voorjaar, 77% zuidwaarts (n=2977). Er was sprake van een trek golf in de periode half september tot begin oktober en in de periode eind oktober-november. Deze tweede trek golf zou nog een vervolg in december kunnen hebben. Het presentiepercentage laat de eerste trek golf ook zien, zowel hiervoor als hierna zit er een duidelijk dal (periode 36: 54%; periode 42: 48%). Na periode 42 schommelt het presentiepercentage net onder de 100%.

figuur 13.6.3 Dagritme van de Zilvermeeuw op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1980-81. (maart/april)

figure 13.6.3 Diurnal rhythm of Herring Gull based on hourly averages, in spring, MpN. 1980-81. (March/April)

figuur 13.6.4 Hetzelfde in het najaar. (oktober/november 1981-82)

figure 13.6.4 The same in autumn. (October/November 1981-82)

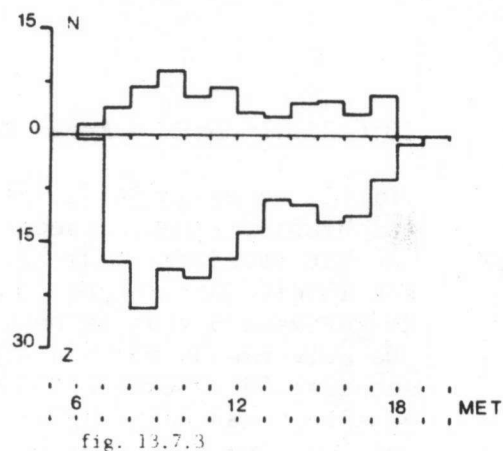
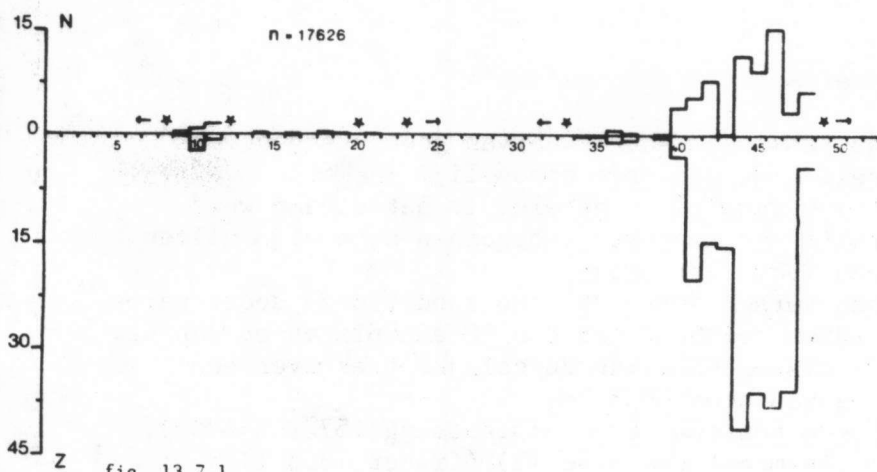
figuur 13.6.5 Het voorkomen van de Zilvermeeuw in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-81. (maart/april)

figure 13.6.5 Occurrence of Herring Gull in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-81. (March/April)

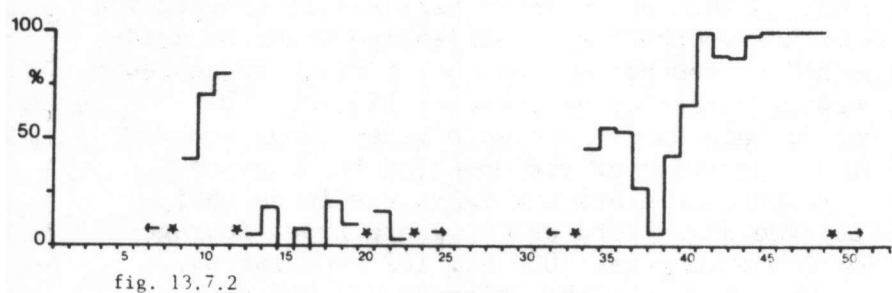
figuur 12.6.6 Het zelfde in het najaar. (1981-82)

figure 13.6.6 The same in autumn. (1981-82)

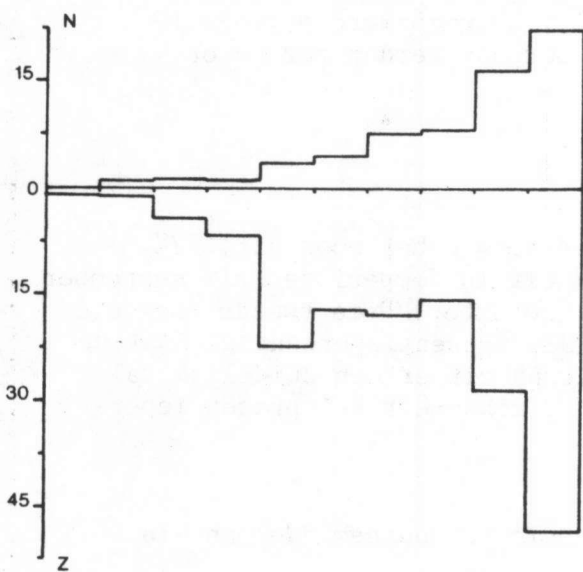
Rissa tridactyla

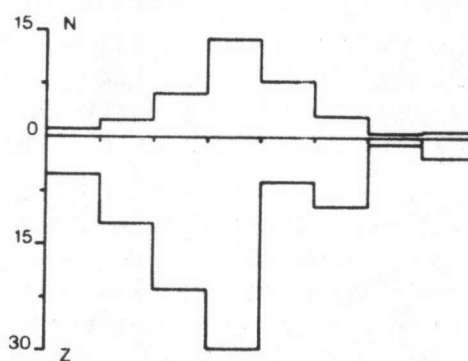
| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

| 0 | 2 | 4 | 6 | 8 | 10 | 12 | 14 | 16 | 18 | 20 | 22 | 24 | 26 | 28 | 30 | 32 | 34 | 36 | 38 | 40 | 42 | 44 | 46 | 48 | 50 | 52 | 54 | 56 | 58 | 60 | 62 | 64 | 66 | 68 | 70 | 72 | 74 | 76 | 78 | 80 | 82 | 84 | 86 | 88 | 90 | 92 | 94 | 96 | 98 | 100 | %

| Z | ZW | W | NW | N | NO | O | ZO |
18 37 11 19 4 3 3 5 %

figuur 13.7.1 Seizoenspatroon van de Drieteenmeeuw (*Rissa tridactyla*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 13.7.1 Seasonal pattern of Kittiwake based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 13.7.2 Seizoenspatroon van de Drieteenmeeuw op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 13.7.2 Seasonal pattern of Kittiwake based on presence (%), MpN. 1978-82.

Uit figuur 13.6.6 blijkt een licht voorkeur voor matige wind (3-5B.) uit westelijke richtingen. De vliegrichting lijkt niet beïnvloed te worden door de wind, zowel noord-als zuidvliegers vertonen hetzelfde beeld.

In figuur 13.6.4 is de invloed van de tijd van de dag over de maanden oktober en november weergegeven, hieruit komt een lichte voorkeur voor de ochtend naar voren. Van de zuidvliegers passeerde 67% (n=1684) voor 12.00 uur. Verder is er een opleving rond 15.00 uur zichtbaar en een sterke afname in de avond. De activiteit van de Zilvermeeuw neemt dus in de avond af.

Er werden 3187 exemplaren op leeftijd gebracht, hiervan was 46% adult. In periode 38-40 was er een overschot aan onvolwassen vogels (67%, n=1243) terwijl er in de periode 44-47 meer adulten passeerden (69%, n=1268).

Regelmatig werden grote groepen fouragerende Zilvermeeuwen waargenomen, meestal op dagen dat er ook veel vissers in de omgeving waren. Deze fouragerende groepen werden voornamelijk in de maanden september en oktober gezien. De grootste groep betrof 590 exemplaren (041181). In de regel ging het om groepen tot 150 exemplaren.

De beste uren in het najaar waren:

041080	11.00-12.00	56 Z	(Z 4B.)
031181	08.00-09.00	68 Z, 2 N	(ZW 4B.)
191181	11.00-12.00	69 Z, 5 N	(NW 4B.)

Opgemerkt dient te worden dat in bovenstaande bespreking (met uitzondering van de leeftijdsverdeling) één uur niet is meegenomen, dit is ook niet in de grafieken verwerkt. In dit uur (041181 10.00-11.00) werden door sterke visactiviteiten vanaf kotters 439 Zilvermeeuwen zuid en 8 noord waargenomen. Eigenlijk betrof het hier een TP groep die zich van rechts van de waarnemers naar links van de waarnemers verplaatste.

13.7 Drieteenmeeuw - *Rissa tridactyla*

De drieteenmeeuw is op de MpN. in het voorjaar niet in grote aantallen gezien (n=236, uurgem=0,45). In het najaar daarentegen zijn flinke aantallen vastgesteld (n=20609, uurgem=24,03).

In oktober en november werden veruit de meeste Drieteenmeeuwen gezien bij wind tussen ZW en NW, met een kracht van 4B. of meer (figuur 13.7.4). Er was een duidelijke brede doortrekkie in de (late) ochtend (figuur 13.7.3).

In het voorjaar werd de Drieteenmeeuw vooral in maart gezien; in het najaar leverden oktober en vooral november de meeste vogels op (99% van het najaars-totaal; zie ook figuren 13.7.1 & 13.7.2), wat goed aansluit bij de beschikbare kustgegevens. In november werd de soort ieder uur vastgesteld met zo'n 40 à 50 langstreckende exemplaren, hoofdzakelijk in zuidelijke richting.

Het beste voorjaars uur was:

050380	16.00-17.00	23 Z, 1 N	(Z 6B.)
--------	-------------	-----------	---------

figuur 13.7.3 Dagritme van de Drieteenmeeuw op basis van uurgemiddelden, in het najaar, MpN. 1978-82.

figure 13.7.3 Diurnal rhythm of Kittiwake based on hourly averages, in autumn, MpN. 1978-82.

figuur 13.7.4 Het voorkomen van de Drieteenmeeuw in relatie met de windsnelheid en de windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het najaar, MpN. 1978-82.

figure 13.7.4 Occurrence of Kittiwake in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in autumn, MpN. 1978-82.

De beste uren in het najaar waren:

131081	08.00-09.00	341 Z, 3 N, 76 TP	(NW 4B.)
011179	10.00-11.00	376 Z, 48 TP	(ZW 4B.)
041181	10.00-11.00	359 Z, 68 N	(NW 4B.)
051181	08.00-09.00	301 Z, 29 N, 5 TP	(NW 7B.)
161178	12.00-13.00	309 Z, 29 N, 5 TP	(NW 7B.)
	15.00-16.00	310 Z, 92 N, 30 TP	(W 7B.)

Vergelijking met de kustgegevens leert dat de Drieteenmeeuw op meer open zee (de MpN. dus) een iets regelmatigere voorkomen heeft en dat de aantallen duidelijk hoger liggen dan langs de Zuidhollandse kust. Verder was het opvallend dat 70% van de TP-meldingen (n=3185) in het najaar van 1982 viel; terwijl deze vogels slechts zeer ten dele met vissersboten geassocieerd waren.

In het voorjaar werd 100% van de Drieteenmeeuwen op leeftijd gebracht (n=236) hiervan betrof 36% 2e kj, 4% 3e kj en 60% adulte vogels. In het najaar werd 99% van de vogels op leeftijd gebracht, hiervan (n=20339) betrof 12% 1e kj, 0,2% 2e kj en 88% adulte vogels.

13.8 Zwartkopmeeuw - *Larus melanocephalus*

060481	13.00-14.00	2 ad N	(NO 4B.)
240481	14.00-15.00	1 3e kj N	(ZO 5B.)
130982	14.00-15.00	1 ad Z	(NW 3B.)
280982	08.00-09.00	1 1e kj TP	(ZW 5B.)
290982	13.00-14.00	1 1e kj TP	(ZW 4B.)
061078	±14.00	1 1e kj TP	(ZW 4B.)
201082	10.00-11.00	1 1e kj TP	(ZW 7B.)
211082	15.00-16.00	1 1e kj TP	(ZW 3B.)
221082	09.00-10.00	1 1e kj TP	(Z 3B.)
041181	09.00-10.00	1 ad N	(NW 5B.)

13.9 Vorkstaartmeeuw - *Xema sabini*

260882	11.00-12.00	1 zkl TP	(ZW 5B.)
090982	13.00-14.00	1 1e kj Z	(ZO 0-1B.)
131081	09.00-10.00	1 1e kj N	(Z 5B.)
141082	07.00-08.00	1 1e kj Z	(Z 5B.)
141182	16.00-17.00	1 1e kj N	(ZW 9B.)

13.10 Grote Burgemeester - *Larus hyperboreus*

100380	15.00-16.00	1 2e kj Z	(Z 4B.)
141178	14.00-15.00	1 1e kj N	(ZW 9B.)

14.1 Grote Stern - *Sterna sandvicensis*

Op 30 maart werd de eerste Grote Stern waargenomen. Vanaf deze datum namen de aantallen direct toe en werd het hoogste presentiepercentage bereikt in de laatste week van april (figuren 14.1.1 & 14.1.2). De sterkste doortrek vond echter plaats rond half mei.

In het najaar waren in de eerste waarnemingsweek, eind augustus (periode 34), de aantallen maximaal (presentiepercentage 100%) waarna ze onmiddellijk weer afnamen. De laatste Grote Sterns werden eind oktober gezien.

De doortrek verliep in het voorjaar over het algemeen minder gericht dan in het najaar: voorjaar 67% N, najaar 87% Z. Tot half mei trokken de meeste exemplaren noordwaarts maar daarna vlogen er soms meer naar zuid dan naar noord.

De beste uren in het voorjaar waren:

110578	07.00-08.00	10 Z, 82 N	(N 2B.)
	10.00-11.00	5 Z, 51 N	(NO 2B.)
220578	17.00-18.00	50 Z, 7 N	(N 3B.)

En in het najaar:

250882	14.00-15.00	108 Z, 19 N, 52 TP	(NW 5B.)
	16.00-17.00	249 Z, 31 N, 6 TP	(NW 5B.)
030979	14.00-15.00	145 Z	(ZW 7B.)

In het voorjaar werden 56 exemplaren ter plaatse fouragerend waargenomen, zij het soms maar even. In het najaar waren dit minstens 216 exemplaren, waarbij vaak groepsvorming optrad (tot 100 exemplaren).

In het voorjaar bestond er een duidelijke voorkeur voor (bij zeer zwakke tot matige, 0-4 B.) NW en N wind. In 34% van de uren vloog bijna 60% van de Grote Sterns langs. Echter ook bij 0 wind werden nog redelijke aantallen gezien. Opvallend zijn de wel zeer lage aantallen bij NO en W wind. De piek zuidwaarts bij 8B. wordt veroorzaakt door 10 exemplaren in 2 uren. (figuur 14.1.5)

In het najaar passeerden de meeste Grote Sterns bij wind tussen ZW en NW. Bij wind uit oostelijke richtingen waren de aantallen, in tegenstelling tot de kust, zeer laag. Matige tot krachtige wind genoot duidelijk de voorkeur, hoewel hierbij gerealiseerd moet worden dat in augustus 1982, de tijd van het jaar waarin er nog veel sterns zijn, de wind schommelde tussen de 4 en 7 B. De piek bij 5B. staat hiermee in verband. (figuur 14.1.6)

Voor augustus en september zijn de gemiddelde aantallen per daguur uitgezet in figuur 14.1.4. Te zien is dat de aantallen in de loop van de dag langzaam toenemen. Na een lichte inzinking tegen het einde van de middag nemen de Grote Sterns in de avond weer sterk toe.

In het najaar werd 11% op leeftijd gebracht (n=3176), hiervan was 15% 1e kj en 85% adult (n=350).

Enkele bijzondere waarnemingen waren:

230582	2 exemplaren met olie
250882	2 groepen (12 en 40 exx.) recht omhoog vliegend
280982	1 adult met een vergroeide snavel

14.2 Noordse Stern/Visdief - *Sterna paradisaea*/*Sterna hirundo*

De eerste dieven werden gezien op 6 april (periode 14). Vanaf 10 april werden ze dagelijks waargenomen en de presentie steeg ook onmiddellijk tot ruim 45%. In de eerste week van mei werden in alle uren dieven gezien, waarna de aantallen weer snel afnamen tot onder een presentie van 50%. De doortrek verliep in het voorjaar zeer gericht (96% noord). (figuren 14.2.1 & 14.2.2)

In het voorjaar vlogen de meeste dieven langs bij wind uit ZW tot NW. Bij wind uit NO tot Z waren de aantallen het laagst. Naarmate de windkracht toenam vlogen er meer diefjes langs (figuur 14.2.5).

De beste uren in het voorjaar waren:

070579	14.00-15.00	292 N	(ZW 7B.)
	18.00-19.00	2 Z, 367 N	(ZW 5B.)
100579	05.00-06.00	345 N	(NW 3B.)
	06.00-07.00	290 N	(NW 3B.)

Sterna sandvicensis

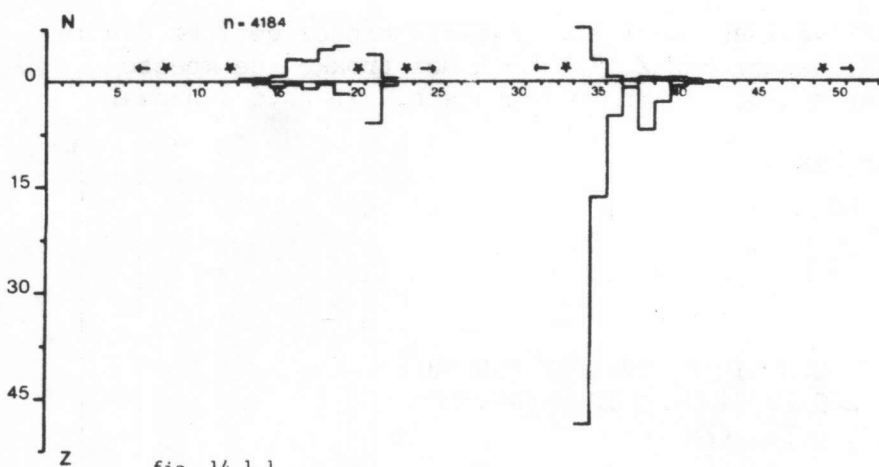

fig. 14.1.1

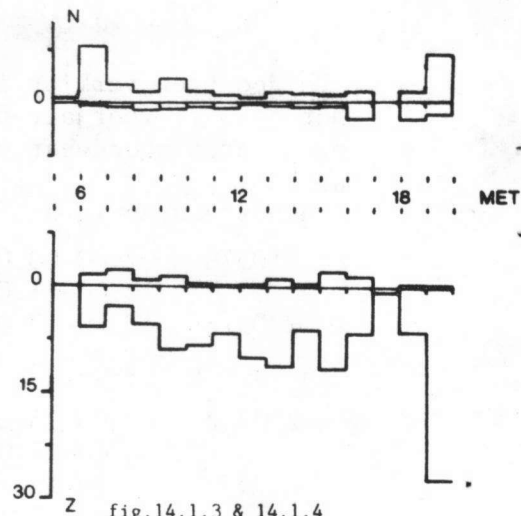

fig. 14.1.3 & 14.1.4

| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

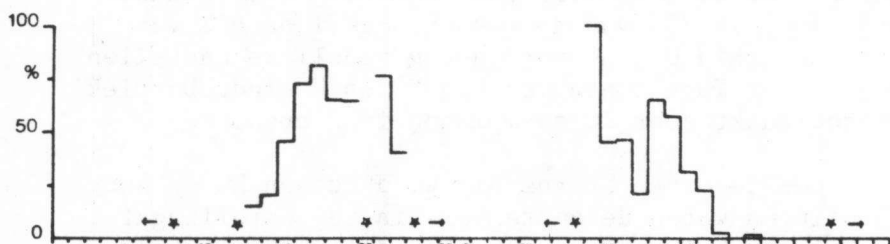

fig. 14.1.2

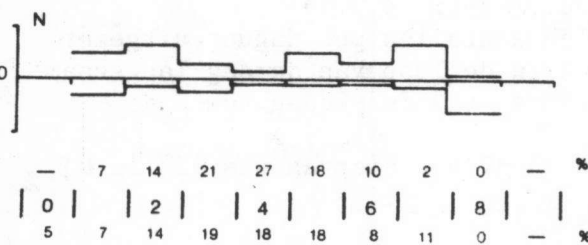
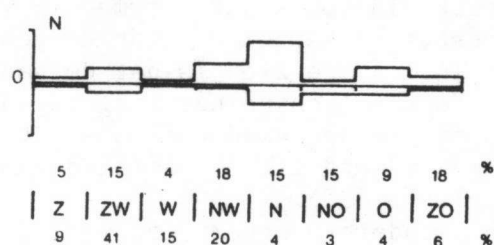

fig. 14.1.5 & 14.1.6

figuur 14.1.1 Seizoenspatroon van de Grote Stern (*Sterna sandvicensis*) op basis van uurgemiddelden, MpN 1978-82.

figure 14.1.1 Seasonal pattern of Sandwich Tern based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 14.1.2 Seizoenspatroon van de Grote Stern op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 14.1.2 Seasonal pattern of Sandwich Tern based on presence (%), MpN. 1978-82.

In het najaar was de presentie weer maximaal eind augustus en nam hierna langzaam af totdat het begin oktober voor het eerst weer onder de 50% kwam. Daarna namen de aantallen snel af en verdween het laatste diefje op 5 november uit het zicht. Ook in het najaar verliep de trek zeer gericht (87% Z). Ook was in het najaar wind uit ZW tot NW favoriet en werden bij ZO wind, evenals aan de kust, ook nog redelijk wat diefjes gezien. Met name bij NO wind bleven de aantallen (zeer) laag. Evenals in het voorjaar en in tegenstelling tot de kust vlogen er meer diefjes naarmate het harder waaide, met een maximum bij 7 B. Bij windsnelheden boven de 7B. werden praktisch geen diefjes gezien. Hierbij moet wel bedacht worden dat het aantal uren met windkracht 8B. of hoger klein is en niet vaak vroeg in het seizoen voorkwam, terwijl dit juist de tijd met de meeste dieven is.

De beste uren in het najaar waren:

270882	08.00-09.00	161 Z, 16 N	(ZW 6B.)
030979	12.30-13.00	237 Z, 3 N	(ZW 7B.)

Figuur 14.2.4 laat het dagritme van de dieven in augustus en september zien. De trek lijkt in drie golven over de dag te verlopen met pieken aan het einde van de ochtend, vroeg in de middag en in de avond. Het is evenals bij de Grote Stern de vraag of de enorme piek in de avonduren een reeel beeld weergeeft, omdat dit slechts op enkele uren gebaseerd is. Het is duidelijk dat de trek in de ochtend op gang moet komen.

Hoewel figuur 14.2.4 zeer grillig verloopt is te zien dat de trek overwegend zuidelijk is gericht. De terugvliegende (noordwaarts) sterns kunnen waarschijnlijk aangemerkt worden als fouragerende exemplaren; dit gebeurt dan met name tussen 10.00 en 14.00 uur.

In het voorjaar werd bijna 15% van de dieven gedetermineerd (n=5557). Hiervan betrof het in 61% (n=823) van de gevallen Noordse Sterns.

In het najaar werd bijna 25% gedetermineerd (n=5892), waarvan nu 19% (n=1473) Noordse Stern was. In het najaar was 68% van de op leeftijd gebrachte Visdieven adult (n=1189); bij de Noordse Sterns was dit maar liefst 82% (n=280).

Er werden vaak fouragerende sterns waargenomen. Meestal betrof het enkele exemplaren. Op 25 augustus 1982 werd echter een groep van ruim 1600 'sterns' op grote afstand (ten westen van de MpN.) waargenomen welke zich langzaam zuidwaarts verplaatste. Enkele malen werden er ter plaatse rustende dieven waargenomen (zwemmend, zittend op een plank).

figuur 14.1.3 Dagritme van de Grote Stern op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-82.

figure 14.1.3 Diurnal rhythm of Sandwich Tern based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

figuur 14.1.4 Het zelfde in het najaar. (augustus/september)

figure 14.1.4 The same in autumn. (August/September)

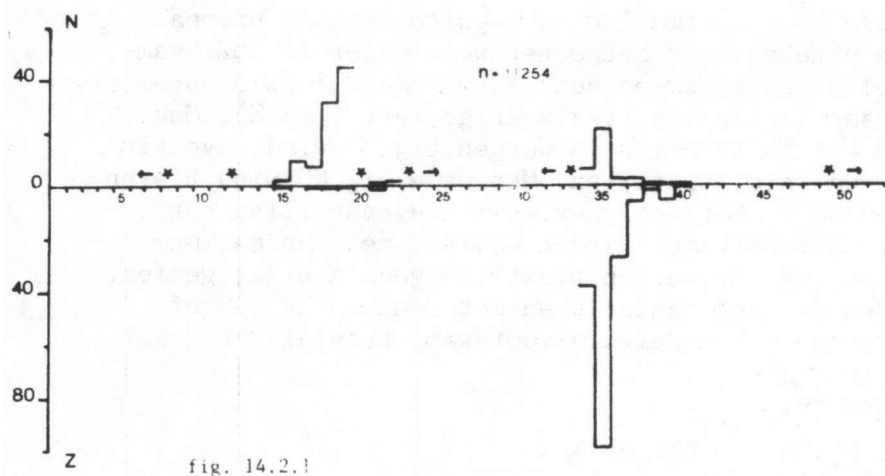
figuur 14.1.5 Het voorkomen van de Grote Stern in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-82. (april/mei)

figure 14.1.5 Occurrence of Sandwich Tern in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82. (April/May)

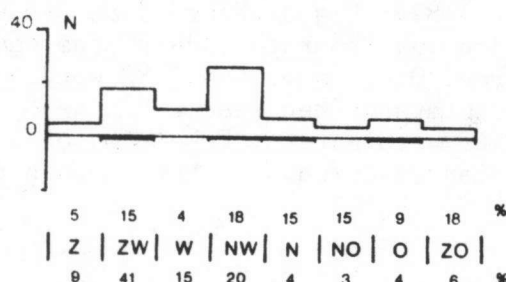
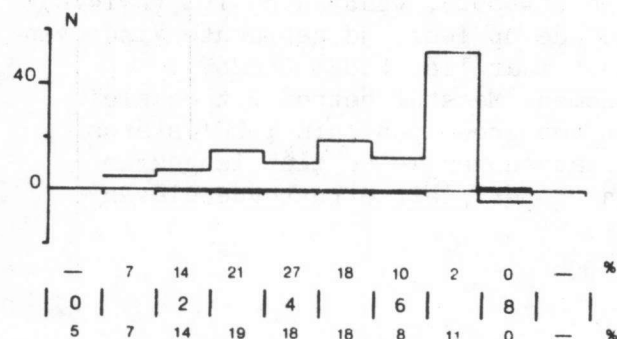
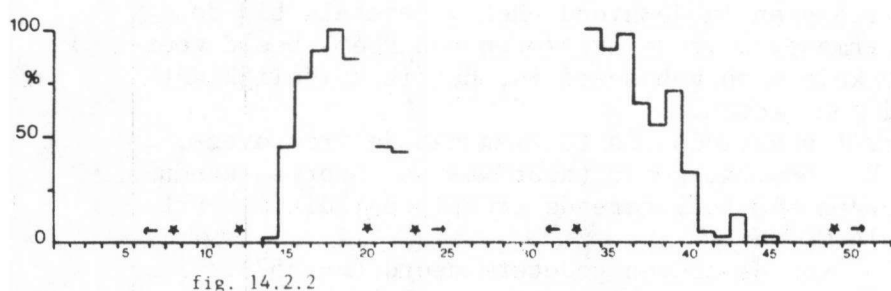
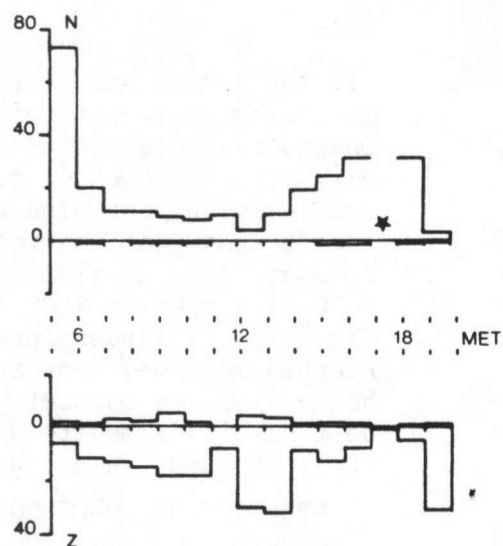
figuur 14.1.6 Hetzelfde in het najaar. (augustus/september)

figure 14.1.6 The same in autumn. (August/September)

Sterna paradisaea/hirundo

j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

figuur 14.2.1 Seizoenspatroon van de Noordse Stern/Visdief (*Sterna paradisaea*/*Sterna hirundo*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 14.2.1 Seasonal pattern of Arctic Tern/Common Tern based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 14.2.2 Seizoenspatroon van de Noordse Stern/Visdief op basis van presentie (%), MpN 1978-82.

figure 14.2.2 Seasonal pattern of Arctic Tern/Common Tern based on presence (%), MpN. 1978-82.

14.3 Dwergstern - *Sterna albifrons*

In het voorjaar zijn 50 Dwergsterns gezien, waarvan 43 in de tweede week van mei (periode 19), in totaal zeven uren.

Het najaar leverde twee waarnemingen op:

140982	07.00-08.00	1 TP	(Z OB.)
250981	13.00-14.00	1 Z	(ZW 7B.)

14.4 Reuzenstern - *Sterna caspia*

090579	13.00-14.00	2 ad Z	(NW 4B.)
--------	-------------	--------	----------

14.5 Zwarte Stern - *Chlidonias niger*

In het voorjaar werden 95 Zwarte Sterns gezien waarvan 79 in periode 19 (presentiepercentage periode 19: 24%).

Het najaar leverde 55 exemplaren op, waarvan de meeste (87%) in periode 35 en 36 gezien werden.

15.1 Alk/Zeekoet - *Alca torda/Uria aalge*

In het voorjaar waren de aantallen waargenomen Alk/Zeekoeten op de MpN vrij gering (n=101; uurgem.=0,2), maar in vergelijking met de kust (en dan vooral de Zuidhollandse) lagen de aantallen hoger (vooral in april).

In het najaar werden vanuit de meeste Alk/Zeekoeten (n=2625; uurgem.=3,1) waargenomen, waarbij de aantallen hoger lagen dan langs de Zuidhollandse kust en grofweg vergelijkbaar waren met die langs de Noordhollandse-en de Wadden-kust. Het voorkomen was tevens iets regelmatig (figuur 15.1.1 & 15.1.2).

De meeste Alk/Zeekoeten zijn, net als langs de kust gebruikelijk is, in november gezien. In september waren de aantallen nog gering, in oktober was duidelijk sprake van een toename, en november leverde vrij veel en regelmatig Alk/Zeekoeten op.

figuur 14.2.3 Dagritme van de Noordse Stern/Visdief op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN 1978-82. (april/mei)

figure 14.2.3 Diurnal rhythm of Arctic Tern/Common Tern based on hourly averages, MpN 1978-82. (April/May)

figuur 14.2.4 Hetzelfde in het najaar. (augustus/september)

figure 14.2.4 The same in autumn. (August/September)

figuur 14.2.5 Het voorkomen van de Noordse Stern/Visdief in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82. (april/mei)

figure 14.2.5 Occurrence of Arctic Tern/Common Tern in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN 1978-82. (April/May)

figuur 14.2.6 Hetzelfde in het najaar. (augustus/september)

figure 14.2.6 The same in autumn. (August/September)

Alca torda/Uria aalge

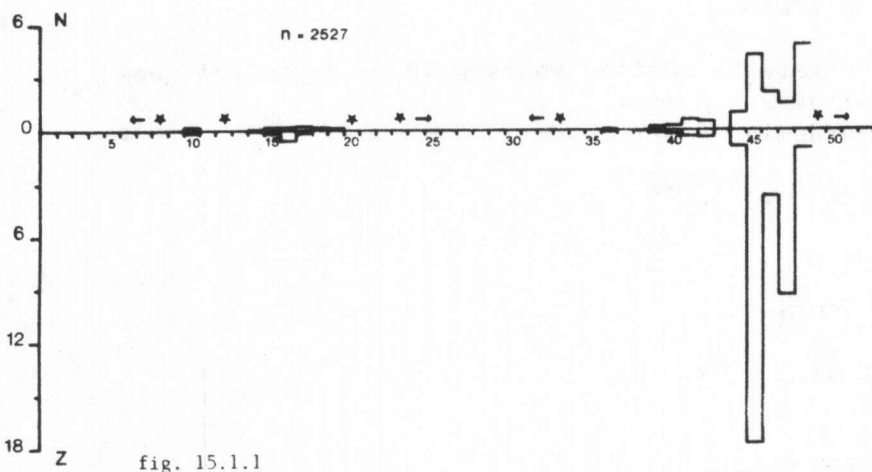

fig. 15.1.1

| j | f | m | a | m | j | j | a | s | o | n | d |

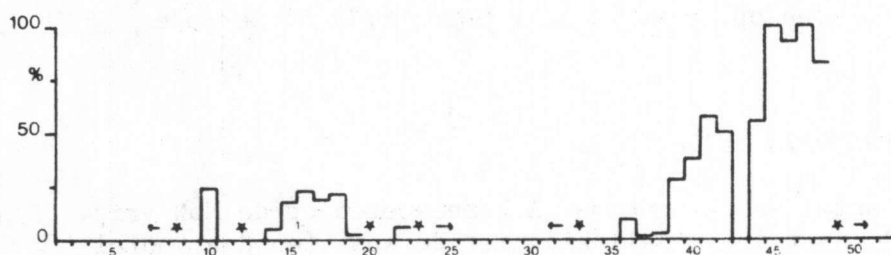

fig. 15.1.2

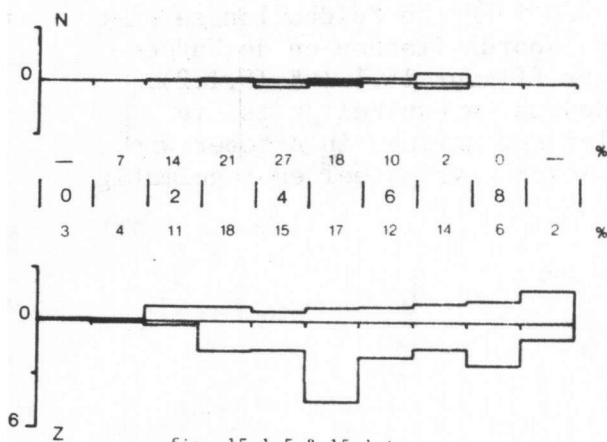
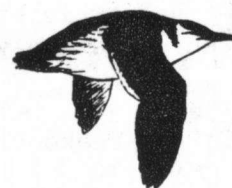
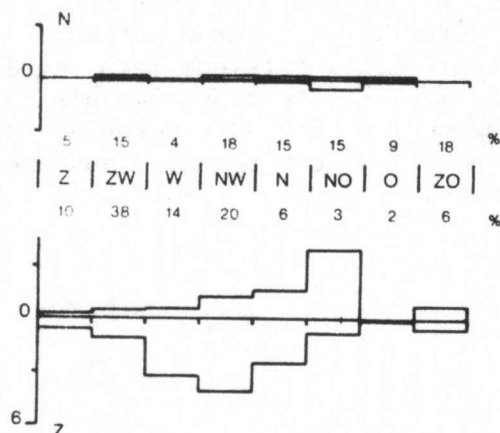

fig. 15.1.5 & 15.1.6

figuur 15.1.1 Seizoenspatroon van de Alk/Zeekoet (*Alca torda/Uria aalge*) op basis van uurgemiddelden, MpN. 1978-82.

figure 15.1.1 Seasonal pattern of Razorbill/Guillemot based on hourly averages, MpN. 1978-82.

figuur 15.1.2 Seizoenspatroon van de Alk/Zeekoet op basis van presentie (%), MpN. 1978-82.

figure 15.1.2 Seasonal pattern of Razorbill/Guillemot based on presence (&), MpN. 1978-82.

figuur 15.1.3 Dagritme van de Alk/Zeekoet op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82.

figure 15.1.3 Diurnal rhythm of Razorbill/Guillemot based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

De hoogste najaars uurtotalen waren:

051181	08.00-09.00	63 Z, 2 N	(NW 4B.)
	09.00-10.00	159 Z, 2 N, 1 TP	(NW 3B.)
	10.00-11.00	101 Z, 4 N, 1 TP	(NW 5B.)
091181	12.00-13.00	1 Z, 43 N, 6 TP	(NO 3B.)
221178	09.00-10.00	42 Z	(W 5B.)

Het beste voorjaarsuur was:

150481	07.00-08.00	15 Z	(NO 4B.)
--------	-------------	------	----------

De Alk/Zeekoet werd in het voorjaar vooral gezien bij wind uit NO, kracht 4B. of meer; in het najaar bij windrichtingen tussen W en NO, zonder al te duidelijk windkracht afhankelijk te zijn (figuur 15.1.4).

Het dagritme in het najaar geeft een zeer gespreide, late, ochtend piek te zien (figuur 15.1.3).

In het voorjaar werd 23% van de Alk/Zeekoeten op soort gedetermineerd, dit betrof 4 Alken en 19 Zeekoeten. Al deze waarnemingen vielen in april-mei 1981, in een periode waarin de kust vrijwel geen vergelijkingsmateriaal oplevert.

In het najaar werd 18% van de vogels op naam gebracht, hiervan (n=469) betrof 16% Alken en 84% Zeekoeten. De verhouding komt redelijk overeen met dat wat de kust levert in de betreffende periode (oktober-november 1978-82). De Alken werden relatief iets vroeger in het najaar gezien dan de Zeekoeten.

15.2 Kleine Alk - *Alle alle*

240981	16.00-17.00	3 zkl Z	(ZW 7B.)
290981	08.00-09.00	2 Z	(NW 3B.)
031181	13.00-14.00	12 Z	(ZW 5B.)
	16.00-17.00	8 Z	(ZW 5B.)
051181	09.00-10.00	1 Z	(NW 3B.)
161178	11.00-12.00	7 Z	(NW 7B.)

15.3 Papegaaiduiker - *Fratercula arctica*

150481	06.00-07.00	1 zkl Z	(NO 4B.)
250478	06.00-07.00	1 N	(O 3B.)
070581	16.00-17.00	1 Z	(ZO 4B.)
260882	18.00-19.00	1 Z	(ZW 3B.)
131082	09.00-10.00	1 Z	(ZW 6B.)
151082	09.00-10.00	1 Z	(NW 8B.)
191082	16.00-17.00	1 Z	(ZW 6B.)
041181	16.00-17.00	1 Z	(NW 5B.)
211178	09.00-10.00	1 Z	(W 6B.)
231178	08.00-09.00	1 Z	(W 5B.)

figuur 15.1.4 Hetzelfde in het najaar.
figure 15.1.4 The same in autumn.

figuur 15.1.5 Het voorkomen van de Alk/Zeekoet in relatie met de windsnelheid en windrichting, op basis van uurgemiddelden, in het voorjaar, MpN. 1978-82.
figure 15.1.5 Occurrence of Razorbill/Guillemot in relation to windspeed and direction of wind, based on hourly averages, in spring, MpN. 1978-82.

figuur 15.1.6 Hetzelfde in het najaar.
figure 15.1.6 The same in autumn.

16 Summary

This is the third and final report on the passage, as observed from an offshore platform "Meetpost Noordwijk"(MpN), during the periode 1978-1982. This report, covering Stercorariidae - Alcidae, has been preceded by Camphuysen et.al.(1982), covering Gaviidae - Ardeidae, and Den Ouden & Camphuysen (1983), covering Anatidae - Scolopacidae. In contrast to the previous two reports, which were based on the observations from 1978 until 1981, this report also includes the data gathered in autumn 1982. There is a remote chance that the non-seabirds will be summarised in Sula.

A complete survey of the observation-hours is given in ch. 11.3. For information concerning the MpN, methods and data-representation, see Camphuysen et.al. (1982)

Chapter 11.4 gives the total numbers of the birds, discussed in this report.

Chapters 12, 13, 14 and 15 are species accounts, of which only the relevant species will be summarised here.

-Chapter 12 (Stercorariidae):

Arctic Skuas were only seen in some numbers in autumn (AUG/SEP-NOV). The largest numbers were seen in AUG, flying south. Numbers at the MpN were always smaller than along the (Dutch) coast.

Great Skuas were only seen in autumn (SEP, OCT), while the numbers exceeded the coastal numbers.

-Chapter 13 (Laridae):

Little Gulls showed directional passage both in spring (APR/MAY) and in autumn (OCT/NOV), although migration was strongly peaked. Both in autumn and in spring, numbers were usually below those, observed along the coast.

Black-headed Gulls were commonly seen in spring, in low numbers; in autumn (esp. OCT-NOV) fairly strong south bound passage was observed. The observed numbers never exceeded the coastal passage.

Common Gulls were commonly seen in MAR and APR in larger numbers (esp. MAR), but with less directional passage than along the coast. The proportion of immatures in spring at the MpN was high in MAR/APR, dropping to 50% in MAY, thus showing a trend opposite to the one observed along the coast. In autumn the passage was not strongly directional, with most birds seen from late OCT onwards; early autumn showed low numbers, but OCT/NOV were comparable to the coast. The proportion of immatures in autumn reached a maximum in OCT, while the adults peaked in NOV.

Lesser Black-backed Gulls were regularly seen at the MpN, but only in late AUG and SEP large numbers were seen flying southward; during this period numbers were comparable to the coastal numbers. The birds were present in autumn for a longer period than is usual along the northern part of the coast, but comparable to the southern part.

Great Black-backed Gulls were seen regularly in march. In autumn the species was quite common, with lowest numbers in SEP. Compared to the coast, passage in spring was more massive, but less directional at the MpN, while autumn migration was more strongly southbound and in larger numbers.

Herring Gulls were almost continually present in spring, with no clear directional passage. In autumn migration was quite clearly southbound and the birds were only from NOV onwards more or less continually present. For this species there are no coastal data available for comparison and at the MpN the species has not been recorded systematically in 1978 and autumn 1979.

Kittiwakes were not seen in any numbers in spring. In autumn, however, large numbers were observed in OCT/NOV, presence exceeding coastal data, while numbers were comparable.

-Chapter 14 (Sternidae):

Sandwich Terns were seen in spring from MAR 30th onwards, with largest numbers late APR. In autumn large numbers were seen late AUG/early SEP, flying southward; numbers decreased soon afterwards.

"Comic Terns" showed fair numbers flying north late APR/MAY and large southbound numbers late AUG/SEP. In autumn, from OCT onwards, numbers were minimal. In spring 15% of the birds were specifically identified; of these 61% were Arctic Terns; in autumn these figures were 25% and 19% respectively.

-Chapter 15 (Alcidae):

Razorbills/Guillemots were seen in fairly large numbers in spring, compared to the coast. In autumn most birds were seen in OCT/NOV, in numbers comparable to the northern coastal areas. In spring 23% of the birds seen were specifically identified; of these 17% were Razorbills; in autumn these figures were 18% and 16% respectively, with Razorbills occurring earlier in autumn than Guillemots.

17 Referenties

- Camphuysen, C.J. & Dijk, J. van . 1983. Zee- en kustvogels langs de Nederlandse kust, 1974-79. Limosa 56:81-230.
- Camphuysen, C.J., Keyl, G.O. & Ouden, J.E. den . 1982. Meetpost Noordwijk 1978-1981, verslag nr.1, Gaviidae-Ardeidae. CvZ-verslag, Amsterdam, 40 pp.
- Ouden, J.E. & C.J.Camphuysen. 1983. MeetpostNoordwijk 1978-1981, verslag nr.2, Anatidae-Scolopacidae. CvZ-verslag, Amsterdam, 30 pp.
- Ouden, J.E. den & F.J.Maas. 1984. De terk over zee gedurende de tweede helft van 1982. CvZ-verslag no. 24. Amsterdam, 22pp.